

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 13 – 14 stycznia 2013 r. na kierunku *ekonomia* prowadzonym
w ramach obszaru nauk ekonomicznych realizowanych
na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim
w Wydziale Zamiejscowym w Krośnie
Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach.**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Marek Lisiński – członek PKA

członkowie:

- prof. dr hab. Tadeusz Kufel - członek PKA
- dr hab. Wojciech Downar – członek PKA
- mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA – ekspert formalno-prawny
- Mateusz Prucnal – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studentckiego RP

Krótką informacja o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Zamiejscowym w Krośnie Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach na kierunku *ekonomia* odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2012/2013. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy.

Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą oceny programowej Polskiej Komisji Akredytacyjnej. Wizytacja ta została poprzedzona zapoznaniem się Zespołu Oceniającego z raportem samooceny przedłożonym przez Uczelnię. Natomiast raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, hospitacji zajęć dydaktycznych, analizy losowo wybranych prac zaliczeniowych, wizytacji bazy naukowo-dydaktycznej, a także spotkań i rozmów przeprowadzonych z Władzami Uczelni i Wydziału, pracownikami oraz studentami ocenianego kierunku.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

1.1).

Uczelnia rozpoczęła działalność od prowadzenia kształcenia na kierunku *ekonomia* na mocy decyzji Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 czerwca 1993 r. nadającej uprawnienia do prowadzenia kształcenia na poziomie wyższych studiów zawodowych. Decyzją Ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego z dnia 3 lipca 1996 r. Uczelnia otrzymała uprawnienia do prowadzenia studiów drugiego stopnia na ocenianym kierunku studiów. Począwszy od roku 2009 Wydział Ekonomiczny Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych Kielcach na mocy decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 lipca 2009 r. realizował dwie trzecie zajęć dydaktycznych na kierunku *ekonomia* w ramach

prowadzonych studiów pierwszego stopnia w Zamiejscowym Ośrodku Dydaktycznym w Krośnie. Aktualnie kształcenie w Wydziale Zamiejscowym w Krośnie odbywa się na podstawie decyzji Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 czerwca 2011 r. nadającej jednostce uprawnienie do prowadzenia studiów pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia*. Decyzją Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 18 października 2012 r. Wydział Zamiejscowy w Krośnie otrzymał uprawnienia do prowadzenia studiów drugiego stopnia na ocenianym kierunku studiów.

Strategia Uczelni została zatwierdzona Uchwałą nr 78 Senatu z dnia 23 września 2011 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Uczelni na lata 2011 – 2020 oraz zasad i procedur zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach. W dniu 11 grudnia 2011 r. Rada Wydziału Zamiejscowego w Krośnie Uchwałą nr 3/2011 zatwierdziła Strategię Rozwoju Wydziału na lata 2010 – 2020.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzeń Senatu oraz Rady Wydziału wraz z listą obecności w powyższych sprawach. W posiedzeniach oraz procedurze tworzenia tych dokumentów nie uczestniczyli interesariusze zewnętrzni.

Wyższa Szkoła Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w ramach Wydziału Zamiejscowego w Krośnie kształci na kierunku *ekonomia* na studiach I stopnia o profilu ogólnoakademickim, tylko w trybie studiów niestacjonarnych. Łącznie na kierunku *ekonomia* w Wydziale Zamiejscowym w Krośnie studiuje 127 studentów, z czego na pierwszym roku 49, na drugim 23 i na trzecim 55 studentów. Wydział prowadzi kształcenia na dwóch specjalnościach („Rachunkowość i doradztwo finansowe” (RiDF) oraz „Gospodarka i administracja publiczna” (GiAP)).

WSETiNS posiada misję oraz strategię sformułowaną zarówno na poziomie Uczelni, jak i Wydziału Zamiejscowego w Krośnie. Misja i strategia Uczelni została przyjęta uchwałą Senatu nr 78 z dnia 23 września 2011 r. w sprawie przyjęcia strategii rozwoju Uczelni na lata 2011-2020 oraz zasad i procedur zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w WSETiNS.

Na poziomie jednostki Rada Wydziału Zamiejscowego w Krośnie zatwierdziła Strategię Rozwoju Wydziału na lata 2010 – 2020, Uchwałą nr 2/2011 z dnia 11.12.2011.

Misja Uczelni skierowana jest na zaspokojenie oczekiwań studentów, społeczeństwa oraz potencjalnych pracodawców. Uczelnia postawiła sobie jako cel nadrzędny stworzenie takich warunków, które umożliwią studentowi wykorzystanie swoich pełnych możliwości. Na podkreślenie zasługuje fakt, że cele nawiązujące bezpośrednio do jakości kształcenia są zintegrowane z pozostałymi celami (zarówno w strategii Uczelni, jak i Wydziału występuje cel strategiczny „Poprawa jakości i efektywności kształcenia”).

Misja i wizja Wydziału Zamiejscowego w Krośnie nawiązuje bezpośrednio do założeń określonych w strategii Uczelni. Misja, wizja oraz cele sformułowane w obu dokumentach są praktycznie takie same. W strategii Wydziału Zamiejscowego brak jest zapisów, które stanowiłyby o specyfice Wydziału. Specyfika taka istnieje, ponieważ oferta Wydziału skierowana jest do określonej grupy kandydatów (również geograficznie), a wiele z podejmowanych przez Wydział działań świadczy o potrzebie umacniania ścisłej współpracy i budowaniu związków z najbliższym otoczeniem lokalnym i regionalnym. Wydział w formalnych zapisach strategii deklaruje, iż przywiązuje wagę do jakości kształcenia, umiędzynarodowienia procesu kształcenia.

Oferta kształcenia na kierunku *ekonomia* w Wydziale Zamiejscowym w Krośnie jest zróżnicowana. Obecnie Wydział prowadzi kształcenia na I stopniu na kierunku *ekonomia* na dwóch specjalnościach.

W aktualnej ofercie kształcenia Wydziału studenci mogą wybrać spośród, łącznie, dziewięciu specjalności. Niektóre ze specjalności studenci mogą kontynuować na studiach II stopnia. Wydział w swojej ofercie specjalności próbuje wchodzić w obszary, które można określić jako innowacyjne (np. „*Ekonomika rynku usług sanatoryjnych*” i „*Agroekonomia*”), jednak nie są to specjalności, jak do tej pory, uruchomione.

Ponadto wątpliwości budzi zgodność niektórych specjalności ze standardem i efektami kierunku *ekonomia*. Dotyczy to przede wszystkim specjalności „*Gospodarka i administracja publiczna*”, która treściowo odpowiada w dużej mierze zagadnieniom z zakresu dyscyplin prawnych i administracyjnych. Podobnie specjalność „*Rachunkowość i doradztwo finansowe*” jest specjalnością, której efekty odnoszą się do zagadnień finansowych. Nie jest to zgodne z założeniami przyjętymi dla kierunku *ekonomia*, tym bardziej, że w przypadku, powyższych specjalności należałoby rozszerzyć zakres dyscyplin, dziedzin, a nawet obszarów, do których odnoszą się kierunkowe efekty kształcenia.

Wydział ma możliwość elastycznego kształtowania oferty. Zatwierdzanie planów kształcenia dla specjalności leży w gestii Rady Wydziału.

1.2).

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Rady Wydziału i Senat, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Radę Wydziału i Senat.

W opracowaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku *ekonomia* biorą udział interesariusze wewnętrzni, zarówno na poziomie Uczelni, jak również Wydziału Zamiejscowego w Krośnie. Interesariuszami wewnętrznymi są m.in.: Senat, Rektor, Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia, Dziekan Wydziału, pracownicy Uczelni, studenci, itp. Aktualna struktura organizacyjna związana z procesem kształcenia zapewnia właściwą reprezentację różnych grup pracowników w proces kształcenia, poszczególne grupy mogą bezpośrednio lub pośrednio wpływać na formułowanie koncepcji i efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*. Udział interesariuszy wewnętrznych w opracowaniu koncepcji kształcenia wynika z istniejących dokumentów formalnych.

W strategii Uczelni i Wydziału wysoką rangę zajmuje zagadnienie kształtowania relacji z otoczeniem. W przypadku Wydziału Zamiejscowego w Krośnie relacje te dotyczą przede wszystkim samorządu lokalnego, przedsiębiorców oraz samorządów z przygranicznych regionów Ukrainy i Słowacji.

Wydział przywiązuje wagę do kształtowania relacji z otoczeniem, jednak relacje te w niewielkim zakresie przekładają się na kształtowanie koncepcji i formułowanie efektów kształcenia, szczególnie biorąc pod uwagę specyfikę lokalnego rynku pracy.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego ocena: *znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1.1) Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* odpowiada zarówno przyjętej misji, jak również założeniom strategii na poziomie Uczelni i Wydziału. Wątpliwości budzą niemal identyczne zapisy strategii Uczelni oraz Wydziału Zamiejscowego. Strategia Wydziału w zbyt małym stopniu uwzględnia specyfikę warunków w jakich funkcjonuje Wydział Zamiejscowy w Krośnie. Oferta kształcenia na kierunku *ekonomia* jest różnorodna i daje możliwość wyboru kandydatom. Jednak niektóre ze specjalności, wskazane w powyższej części raportu, odbiegają od merytorycznego zakresu kierunku *ekonomia*, niektóre nawet znacznie. Dlatego też oferta specjalności powinna ulec modyfikacji.

1.2) Uczelnia oraz Wydział podejmują wiele działań, które mają na celu pozyskanie informacji od interesariuszy zewnętrznych, angażowanie pracowników i studentów we współpracę z interesariuszami. Działania te jednak w niewielkim stopniu przekładają się bezpośrednio lub pośrednio na formułowaną koncepcję kształcenia, zakładane efekty oraz przebieg procesu kształcenia. Działania te, szczególnie w stosunku do interesariuszy zewnętrznych, powinny być w większym stopniu dokumentowane i systemowe.

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

2.1).

Zgodnie z warunkiem określonym w art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, efekty kształcenia zostały określone przez senat Uczelni. Senat WSETiNS podjął Uchwałę nr 82 z dnia 26 kwietnia 2012 r. w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia na kierunkach: *ekonomia*, *pedagogika*, *gospodarka przestrzenna i zdrowie publiczne*. Na kierunku *ekonomia* łącznie sformułowane są 23 efekty, z zachowaniem ich struktury (wiedza - 9, umiejętności - 7 oraz kompetencje społeczne - 7).

Liczba, struktura i stopień szczegółowości efektów kierunkowych jest właściwy. Efekty kierunkowe odpowiadają obszarowi nauk społecznych i są uszczegółowieniem efektów obszarowych dla profilu ogólnoakademickiego. Każdy z efektów obszarowych jest realizowany przez odpowiadające im treściowo efekty kierunkowe.

Wydział sporządził matrycę efektów kształcenia dla programu studiów I stopnia na kierunku *ekonomia*, w której określił odniesienie efektów kierunkowych do przedmiotowych.

Na podstawie tabel odniesień można stwierdzić, że o ile wszystkie efekty kierunkowe zostaną zrealizowane poprzez realizację poszczególnych przedmiotów (modułów), to niektóre z przedmiotów nie realizują żadnego efektu kierunkowego (np. „Zajęcia terenowe – rekreacyjne”). Są też przedmioty w planie studiów, które nie są ujęte w matrycy („Praktyka”).

W przyjętych przez Wydział dokumentach nie ma określonego przypisania kierunku do dziedziny i dyscypliny, do których odnoszą się efekty kształcenia. Przypisanie to jest określone w raporcie samooceny (dziedzina nauk ekonomicznych w dyscyplinie ekonomia i finanse), natomiast nie ma formalnego dokumentu, który stwierdzałby takie przypisanie.

W tym zakresie wskazanym byłoby określenie formalne (lub wskazanie w istniejących dokumentach) nazwy dziedziny i dyscypliny, zgodnie z nomenklaturą przyjętą w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 8 sierpnia 2011 r. w sprawie obszarów wiedzy, dziedzin nauki i sztuki oraz dyscyplin naukowych i artystycznych oraz

wymogiem §9.1., ust. 3 rozporządzenia z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia.

Efekty sformułowane dla kierunku *ekonomia* odzwierciedlają założenia koncepcji kształcenia przyjęte przez Wydział, aczkolwiek konieczne są modyfikacje w macierzy efektów kształcenia.

Sformułowane efekty kierunkowe są zgodne z określonym opisem efektów kształcenia dla profilu ogólnoakademickiego w obszarze kształcenia w zakresie nauk społecznych (Załącznik nr 2 Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2 listopada 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego).

Na Wydziale Zamiejscowym Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Krośnie na kierunku *ekonomia* studenci podczas spotkania z Zespołem oceniającym nie byli w stanie z własnej perspektywy ocenić możliwości osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Wynika to z faktu, że studenci byli informowani o zmianach, które zaszły w ostatnim okresie, ale wyłącznie w sposób pobieżny w trakcie pierwszych zajęć. Uczelnia nie podała do publicznej wiadomości informacji o celach oraz zakładanych efektach kształcenia ani na stronie internetowej, ani na tablicach ogłoszeń.

Wydział opracował sylabusy, w których określone są cele i efekty kształcenia dla każdego przedmiotu z planu studiów, w tym również dla seminarium dyplomowego, języków obcych, oraz zajęć rekreacyjnych. Brak jest sylabusu dla modułu praktyk.

Dla każdego przedmiotu sformułowany jest jego cel oraz po kilka efektów w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych. Poszczególne efekty przedmiotowe przypisane są do efektów kierunkowych i społecznych. W sylabusach wskazane jest również, które treści programowe przedmiotu realizują konkretny efekt(y) przedmiotowy.

Przyjęte w tym zakresie rozwiązanie umożliwia ocenę możliwości osiągnięcia celów i efektów kierunkowych poprzez realizację poszczególnych przedmiotów (modułów). Wątpliwości budzi możliwość realizacji efektów kierunkowych w przypadku wskazanych w poprzedniej części raportu specjalności, których treści znacznie odbiegają od zakresu dziedziny nauk ekonomicznych.

Opis założonych efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia* został sformułowany jako załącznik do uchwały Senatu. Ponadto opis efektów dla poszczególnych kierunków, w tym dla kierunku *ekonomia* jest opublikowany na stronie internetowej Uczelni. Dla studentów, którzy rozpoczęli cykl studiów w poprzednich latach (obecny 2 i 3 rok), w ofercie kształcenia na stronie internetowej Uczelni opublikowany jest skrócony opis efektów kształcenia oraz charakterystyka sylwetki absolwenta kierunku *ekonomia*.

Władze Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych rozpoczęły informowanie studentów o zakładanych efektach kształcenia. Z rozmów ze studentami wynika, co już podniesiono wyżej, że o zmianach zostali oni poinformowani wyłącznie na zajęciach organizacyjnych na danym przedmiocie. Dokładniej wyjaśnionym pojęciem były sylabusy. Studenci wiedzieli gdzie można je znaleźć i do czego służą.

2.2).

Wydział Zamiejscowy w Krośnie, według zasad zgodnych z KRK, sformułował łącznie 23 efekty, z zachowaniem ich struktury (wiedza - 9, umiejętności - 7 oraz kompetencje społeczne - 7). Sposób sformułowania efektów kierunkowych jest zrozumiały,

zapisy nie budzą wątpliwości językowych i merytorycznych. Efekty kierunkowe sformułowane są ogólnie, ale w sposób umożliwiający ich weryfikację. Natomiast niektóre z efektów przedmiotowych (dotyczy to poszczególnych przedmiotów specjalnościowych na wymienionych wcześniej specjalnościach), pomimo, że sposób ich sformułowania jest poprawny i zrozumiały, to nie odpowiadają one obszarowi nauk społecznych.

Po przytoczeniu kilku przykładowych efektów kształcenia studenci stwierdzili, że są one dla nich zrozumiałe, ale weryfikacji ich nie zawsze jest możliwa pod kątem wszystkich trzech obszarów. Ich zdaniem wynika to z faktu, że nie są oni dobrze poinformowani jak mogą wyglądać sposoby weryfikacji efektów kształcenia.

2.3).

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne prowadzona jest prawidłowo. W dyplomach wskazane jest wpisywanie jednostki organizacyjnej w której student ukończył studia oraz otrzymał dyplom, tj. w Wydziale Zamiejscowym w Krośnie.

Natomiast suplementy zawierają pewne uchybienia, bowiem w pkt. II ust. 2.3 Nazwa i status uczelni wydającej dyplom – Uczelnia nie określa swojego statusu. Ponadto w pkt. IV ust. 4.1 – Forma studiów - wpisywana jest niewłaściwa forma, tj. studia drugiego stopnia, a nie jak powinno być studia niestacjonarne, zaś w ust. 4.3 brak jest określenia roku akademickiego, w którym realizowane było kształcenie. Wskazane jest również wpisywanie w suplemencie jednostki organizacyjnej, w której odbywa się kształcenie na ocenianym kierunku studiów, tj. Wydział Zamiejscowy w Krośnie.

Podczas wizytacji stwierdzono, iż w Wydziale Zamiejscowym w Krośnie przyjmowani są na studia obcokrajowcy bez dokumentów wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i maturalnych uzyskanych za granicą (Dz. U. Nr 63, poz. 443), tj. bez stosownego dokumentu wydanego przez kuratora oświaty o równoważności świadectwa dojrzałości uzyskanego za granicą z polskim świadectwem dojrzałości uprawniającym do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe do każdego typu szkół wyższych.

Brak jest dokumentu (stosowanej Uchwały), z którego wynikałoby, w jaki sposób Uczelnia gromadzi i przechowuje efekty kształcenia, tj. prace egzaminacyjne, przejściowe itp.

Sposób weryfikacji założonych efektów kształcenia z punktu widzenia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych został przeanalizowany m.in. na etapie realizacji procesu kształcenia oraz procesu dyplomowania.

W celu oceny możliwości weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsesemestralne, zaliczeniowe oraz egzaminacyjne z ostatniego semestru na kierunku *ekonomia*.

Przegląd archiwizowanych prac wykazał wiele niedociągnięć, które polegają głównie na zawyżaniu kryteriów oceny. Z przedmiotu „Rachunkowość i sprawozdawczość finansowa” niektóre z prac zaliczeniowych są bardzo słabe merytorycznie, a ocenione są nawet na ocenę bardzo dobrą. Z przedmiotu „Międzynarodowe stosunki gospodarcze” ocena dostateczna wystawiana był za otrzymanie 3 punktów na 10. Również z innych przedmiotów często zdarzają się przypadki wystawiania ocen dostatecznych przy nieproporcjonalnie małej liczbie punktów (np. 4 punkty na 10 – ocena dostateczna plus, 4,5 punkta na 15 ocena dostateczna). Częste przypadki wystawiania takich zawyżonych ocen z różnych przedmiotów, świadczą o

funkcjonowaniu na Wydziale bardzo zaniżonego standardu kryteriów oceny, które są stosowane przez wielu wykładowców.

Na podstawie przeanalizowanych prac można stwierdzić, że na kierunku *ekonomia* istnieje konieczność zestandaryzowania kryteriów oceny prac zaliczeniowych/egzaminacyjnych (i jego stosowania), ponieważ obecny poziom niektórych prac oraz wystawiane oceny nie zapewniają właściwej, pełnej weryfikacji efektów na tym etapie procesu kształcenia.

Na końcowym etapie procesu kształcenia, sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do procesu i zasad dyplomowania.

Zasady dyplomowania uregulowane są dosyć szczegółowo w wielu dokumentach. W Regulaminie studiów bezpośrednio zagadnieniom dyplomowania poświęcone są trzy rozdziały. Regulamin w tym zakresie reguluje takie kwestie, jak m.in.: ogólne warunki i tryb złożenia pracy dyplomowej, warunki dopuszczenia do egzaminu dyplomowego, przebieg egzaminu dyplomowego, itp. Zasady te nie budzą zastrzeżeń, regulują w sposób właściwy zagadnienia formalne. Dobrym rozwiązaniem przyjętym przez Wydział jest określenie w Regulaminie studiów trybu przeprowadzania otwartego egzaminu dyplomowego. Ponadto dobrym rozwiązaniem jest możliwość uznania za pracę dyplomową pracy, która powstała w ramach studenckiego ruchu naukowego. Ponadto na Wydziale obowiązują „Zalecenia dotyczące redakcji pracy dyplomowej” oraz „Poradnik dla piszących pracę magisterską z ekonomii”. Egzamin dyplomowy odbywa się w formie ustnej przed komisją powołaną przez Dziekana. W latach poprzednich studenci studiów I stopnia nie pisali pracy licencjackiej, a weryfikacja efektów kształcenia na tym etapie odbywała się poprzez egzamin dyplomowy. Obowiązek pisania prac licencjackich został wprowadzony dla studentów rozpoczynających studia od r.a. 2012/2013.

Na egzaminie student odpowiada na pytania z listy 100 pytań (2 pytania, jedno z zakresu przedmiotów podstawowych i kierunkowych oraz z zakresu specjalności). Sposób przeprowadzania egzaminu dyplomowego, obejmuje duży zakres programu studiów, i tym samym daje możliwość przekrojowej weryfikacji założonych efektów kształcenia. Formuła stosowana przy obliczaniu średniej oceny na dyplomie jest standardowa (50% średnia ze studiów, 25% z oceny pracy dyplomowej, 25% z egzaminu dyplomowego).

Obsadę seminariów na kierunku *ekonomia* należy uznać za prawidłową, jedną grupę seminaryjną prowadzi samodzielny pracownik nauki oraz jedną osobą ze stopniem doktora. Liczebność grup seminaryjnych jest dosyć znaczna (dwie grupy seminaryjne na III roku – na 55 osób). W harmonogramie zajęć ujęta jest tylko jedna osoba prowadząca seminaria (dr hab. R. Fedan).

Ogólne zasady formalne dotyczące warunków i trybu zaliczania przedmiotów określone są w Regulaminie studiów (Rozdział VII). Merytoryczne wymagania konieczne do zaliczenia danego przedmiotu określone są kartach przedmiotów, w których zawarte są treści programowe, jakie student musi znać, aby zaliczyć dany przedmiot. Ponadto w części sylabusu „Sposoby pomiaru efektów kształcenia” określony jest udział procentowy poszczególnych metod weryfikacji w ocenie końcowej z danego przedmiotu. Zasady te należy uznać za właściwe. Jednak z przeglądu prac zaliczeniowych wynika, że nie są one stosowane i w przypadku wielu prac występuje wyraźna tendencja do zawyżania ocen i obniżanie kryteriów oceny.

Uczelnia nie prowadzi kształcenia z wykorzystaniem technik kształcenia na odległość.

Odsetek odsiewu studentów jest stosunkowo niski i wynosi kilka procent. W ciągu roku akademickiego z listy studentów skreślanych jest średnio po kilka osób. Główną

przyczyną skreśleń jest rezygnacja oraz brak postępów w nauce. Przytoczone wskaźniki odsiewu nie wskazują na istnienie nieprawidłowości w procesie rekrutacji i kształcenia.

2.4).

W Uczelni rozwijany jest system monitorowania karier zawodowych absolwentów poprzez badania ankietowe – takimi badaniami objęto absolwentów rocznika 2006 - 2010. Wyniki były podstawą doskonalenia procesu kształcenia w zakresie treści określonych przedmiotów.

Ponadto Uczelnia ma określone w dokumencie „Zasady i procedury zapewnienia jakości kształcenia w WSETiNS”. Zasady te obligują do okresowego monitorowania opinii absolwentów, przede wszystkim pod kątem potrzeb rynku pracy. Uczelnia przedstawiła również harmonogram prac Zespołu ds. zarządzania jakością na rok akademicki 2012/2013. Wynika z niego, że w semestrze letnim przewidziano nową ankietę, za pomocą której Uczelnia będzie badać losy swoich absolwentów. Pozytywnie należy ocenić dotychczasowe wysiłki Uczelni i Wydziału mające na celu zbieranie opinii absolwentów o jakości kształcenia i przydatności studiów do rynku pracy. Prowadzone prace należałoby dalej rozwijać i integrować w celu zbudowania rozwiązań systemowych.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Regulamin studiów w poprzednich latach nie przewidywał pisania prac licencjackich.

2.5). Pierwsza ocena akredytacyjna kierunku.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego *ocena: znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

2.1) Oceniany kierunek został prawidłowo wyodrębniony z obszaru nauk społecznych. W raporcie samooceny znajduje się informacja o przypisaniu efektów kształcenia do dziedziny i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia, ale nie ma to odzwierciedlenia w podjętych uchwałach. W sporządzonej macierzy efektów kształcenia zdarzają się przypadki, polegające na tym, że niektóre z przedmiotów nie realizują żadnego efektu kierunkowego. Ponadto występują wskazane nieścisłości w brzemieniu efektów w macierzy efektów kształcenia.

Po przeprowadzonej wizytacji ciężko ocenić zgodność zakładanych celów oraz efektów kształcenia z perspektywy studentów, ponieważ Uczelnia jeszcze nie rozpoczęła informowania ich na ten temat.

2.2) Kierunkowe efekty kształcenia są sformułowane w sposób ogólny, ale zrozumiały i umożliwiający ich weryfikację. Natomiast jest kilka przypadków, w których efekty przedmiotowe oraz cele danego przedmiotu (dotyczy to przedmiotów specjalnościowych), nie odpowiadają dziedzinie nauk ekonomicznych.

Efekty kształcenia są w pełni sformułowane w sposób zrozumiały, natomiast Uczelnia powinna wyjaśnić studentom na czym polegają wprowadzone ostatnio zmiany, aby system był bardziej zrozumiały.

2.3) Efekty kształcenia określone dla kierunku *ekonomia* uwzględniają ich strukturę i dotyczą wszystkich etapów procesu kształcenia. Efekty przedmiotowe również uwzględniają ich strukturę (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne). Istotne zastrzeżenia budzi sposób, w jaki ocenianie są prace zaliczeniowe. W wielu przypadkach ocena jest znacznie zawyżona, a przyjęte kryteria oceny są bardzo niskie. Weryfikacja efektów na etapie procesu dyplomowania przebiega prawidłowo.

W Wydziale Zamiejscowym w Krośnie przyjmowani są na studia obcokrajowcy bez dokumentów wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i maturalnych uzyskanych za granicą (Dz. U. Nr 63, poz. 443), tj. bez stosownego dokumentu wydanego przez kuratora oświaty o równoważności świadectwa dojrzałości uzyskanego za granicą z polskim świadectwem dojrzałości uprawniającym do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe do każdego typu szkół wyższych.

Stwierdzono brak dokumentu (stosownej Uchwały), z którego wynikałoby, w jaki sposób Uczelnia gromadzi i przechowuje efekty kształcenia, tj. prace egzaminacyjne, przejściowe itp.

Uczenia na wizytowanym kierunku w nie rozpoczęła informowania o efektach kształcenia, które zostały niedawno wprowadzone.

2.4) Uczelnia w zakresie monitorowania losów zawodowych absolwentów stworzyła sformalizowane zasady, które obligują do okresowego monitorowania opinii absolwentów, przede wszystkim pod kątem potrzeb rynku pracy. Prowadzone w tym zakresie prace należy ocenić pozytywnie.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1).

Wydział przyjął plan studiów uchwałą Rady Wydziału nr 1/2012 z dnia 22 czerwca 2012 r. w sprawie zatwierdzenia planów studiów dla specjalności na kierunku *ekonomia* dla studentów rozpoczynających studia od roku akademickiego 2012/2013.

Plan studiów na kierunku *ekonomia* dla studiów I określa formę studiów, liczbę semestrów kształcenia, nakład pracy studenta liczony w punktach ECTS. W planie studiów wyodrębnione są cztery moduły, które stanowią grupy przedmiotów analogicznie do struktury planów studiów opracowanych według standardów (moduł podstawowy, kierunkowy, ogólny i specjalnościowy).

Elementem programu kształcenia są sylabusy, w których znajduje się odniesienie sformułowanych efektów przedmiotowych do efektów kierunkowych. W oparciu o analizę poszczególnych elementów programu kształcenia oraz ich powiązań można stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie każdego z celów oraz efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, za wyjątkiem wcześniej wskazanych specjalności, których program i plan studiów odbiegają od efektów odnoszących się do dyscypliny ekonomia.

Program studiów umożliwia studentowi wybór przedmiotów w wymiarze przekraczającym 30% łącznej liczby punktów ECTS (za przedmioty w ramach modułu specjalnościowego, student otrzymuje 52 punkty ECTS).

Program kształcenia dla studentów 2,3 roku prowadzony jest w oparciu o standardy kształcenia, które obowiązywały w chwili rozpoczęcia danego toku studiów. Kształcenie w

r.a. 2012/2013 na kierunku *ekonomia* na Wydziale Zamiejscowym odbywa się na studiach niestacjonarnych, na poziomie studiów licencjackich.

Na studiach licencjackich liczba godzin w toku studiów jest nieco zróżnicowana w zależności od specjalności i wynosi od 1.103 h do 1.180 h. Różnice te wynikają z niewielkiej różnicy w liczbie godzin specjalnościowych. Łączna liczba punktów ECTS wynosi od 185 do 197.

Liczba godzin zajęć obejmujących treści kształcenia podstawowego wynosi 370. Grupa ta obejmuje wszystkie treści przewidziane w standardzie, w co najmniej wymaganej liczbie godzin. Grupa treści kierunkowych obejmuje 181 h i zawiera treści określone w standardzie. Łączna liczba godzin przedmiotów podstawowych i kierunkowych wynosi 551 (540 według standardu). Liczba punktów ECTS za przedmioty podstawowe wynosi 56, za kierunkowe 26.

W planie studiów znajdują się zajęcia z języków obcych w wymiarze 172 h oraz technologii informacyjnej w wymiarze 30 h. Plan studiów obejmuje treści poszerzające wiedzę ogólną w wymiarze 90 godzin (przedmioty „Socjologia” oraz „Historia gospodarcza”). Plan studiów przewiduje zajęcia z zakresu ochrony własności intelektualnej. W planie przewidziane są praktyki w wymiarze zgodnym ze standardem. Biorąc pod uwagę, że student wybiera specjalność, spełniony jest warunek wyboru treści kształcenia w wymiarze większym niż 30% godzin zajęć. Ćwiczenia i konwersatoria stanowią 40 % zajęć.

Plan studiów dla studentów studiujących na 2 i 3 roku spełnia wymagania rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki.

Program studiów dla wszystkich lat jest opracowany w taki sposób, że umożliwia osiągnięcie celów oraz każdego z zakładanych efektów kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Na kierunku *ekonomia* na poziomie studiów licencjackich kształcenie trwa 6 semestrów. Ocena doboru treści kształcenia jest różna dla poszczególnych specjalności. Treści kształcenia na specjalności „Gospodarka i administracja publiczna” oraz „Rachunkowość i doradztwo finansowe” odbiegają od dziedzin i dyscyplin, do których odnoszą się efekty kształcenia. Treści tych specjalności jedynie w części odnoszą się do dziedziny nauk ekonomicznych w dyscyplinach ekonomia i finanse.

W toku studiów przewidziane są następujące formy zajęć: wykłady, które stanowią od 54 % do 56% ogólnej liczby godzin w planie studiów oraz ćwiczenia. W strukturze zajęć należałoby uwzględnić więcej zajęć ćwiczeniowych i konwersatoryjnych.

Stosowane w procesie kształcenia metody dydaktyczne są w zbyt małym stopniu zróżnicowane. W sylabusach dla każdego przedmiotu wskazane są jako metody dydaktyczne: wykład informacyjny, wykład problemowy, metody praktyczne – aktywizujące. Te same metody wskazane są zarówno dla przedmiotu, który składa się z samych wykładów, jak i dla tego, który ma tylko ćwiczenia. Metody też nie są zróżnicowane w zależności od specyfiki przedmiotu (takie same metody wskazane są np. dla „Badań operacyjnych” i „Zajęć rekreacyjno-terenowych”). Wymaga to modyfikacji.

Pod względem wydzielenia grup przedmiotów (modułów) struktura planu studiów jest przejrzysta. Rozkład godzinowy przedmiotów w poszczególnych latach jest nieco zróżnicowany na I stopniu, z mniejszą liczbą godzin na ostatnim roku (na Wydziale obowiązuje rozliczenie roczne).

Na Wydziale Zamiejscowym podczas spotkania studentów ocenianego kierunku z Zespołem Wizytującym studenci stwierdzili, że czas trwania ich kształcenia jest

wystarczający, aby posiadać odpowiednią wiedzę, umiejętności i kompetencje. Ich zdaniem cały program złożony jest z zajęć, które wzajemnie siebie uzupełniają. Dodatkowo studenci zwrócili uwagę na fakt, że formy prowadzenia zajęć są odpowiednio zbilansowane pomiędzy zajęciami teoretycznymi, a praktycznymi. Negatywnym aspektem jest fakt, że zajęcia bardzo często są łączone w dłuższe, aby nadrobić materiał zaległy. Sprawia to, że osoby nie zawsze mogą zostać dłużej, gdyż najczęściej są to osoby dojeżdżające.

Zdaniem studentów mogłaby ulec zmianie forma prowadzenia zajęć, ponieważ brak specjalistycznego sprzętu multimedialnego powoduje, że przekazywanie niektórych treści jest utrudnione. Na ocenianym kierunku nie są wykorzystywane metody i techniki kształcenia na odległość.

Łączna liczba punktów ECTS jaką student uzyskuje na studiach I stopnia wynosi od 180 do 183. Łączną liczbę punktów ECTS, którą student musi uzyskać na zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich i studentów Wydział określił na 69, w ramach zajęć z zakresu nauk podstawowych – 59, o charakterze praktycznym od 39 do 49, w zależności od specjalności. Student uzyskuje 31 punktów w ramach zajęć ogólnouczeniowych oraz 1 punkt za zajęcia z wychowania fizycznego.

Sposób określenia liczby punktów ECTS jest logiczny, wynika z przyjętego układu planu studiów oraz struktury punktów ECTS zawartych w sylabusach dla każdego przedmiotu.

Dla studentów, którzy studiują w cyklach rozpoczętych przed r.a. 2012/2013 program studiów określa liczbę punktów zgodnie z założeniami standardu kształcenia dla kierunku *ekonomia*. Liczba punktów dla grupy przedmiotów kształcenia podstawowego oraz kierunkowego jest zgodna ze standardem. Do przedmiotów z zakresu innych wymagań standardu przypisana jest właściwa liczba punktów ECTS. Za przygotowanie do egzaminu dyplomowego na I stopniu student otrzymuje 10 punktów ECTS.

Szczegółowa struktura punktów ECTS za zajęcia z poszczególnych przedmiotów określona jest w sylabusach przedmiotów, w części „Bilans punktów ECTS – nakład pracy studenta”. Ogólnie przyjęty system obliczania nakładu pracy studenta należy ocenić jako prawidłowy. Struktura punktów rozpisana jest stosunkowo szczegółowo. Występującą w niektórych przypadkach dużą liczbą punktów za pracę własną studenta należałoby uzasadnić doбором odpowiednich, aktywizujących studenta, metod dydaktycznych.

Liczba punktów dla poszczególnych przedmiotów odpowiada jego wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brana była również pod uwagę względna trudność przedmiotu. Rozkład punktów ECTS w poszczególnych latach toku studiów jest równomierny (po 60-63 pkt. w r.a.).

Za praktykę przewidzianą w toku studiów I stopnia student otrzymuje 5 punktów.

Problematyczną kwestią dla studentów kierunku ekonomia Wydziału Zamiejscowego w Krośnie Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych była tematyka nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, ponieważ studenci mało wiedzieli na ten temat. W trakcie rozmowy nie potrafili oni powiedzieć czym są punkty ECTS i w jaki sposób się je ustala. Studenci wiedzieli, że wymaganą liczbą punktów jest 30 na semestr. Uczelnia nie umieściła żadnych informacji na temat punktów ECTS na stronach internetowych oraz w gablotach. Wizytowana Uczelnia powinna poprawić politykę informacyjną skierowaną do studentów na temat określania nakładu czasu i pracy studenta niezbędnych do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia.

W oparciu o analizę systemu ECTS można stwierdzić, że są spełnione są warunki określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia w części dotyczącej określania łącznej liczby punktów ECTS oraz rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta. Dla cykli kształcenia, które rozpoczęły studia w poprzednich latach akademickich spełnione są warunki określone w Rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta.

Również dla studentów kontynuujących studia rozpoczęte w poprzednich latach akademickich spełnione są wymagania rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki

Możliwości jakie stwarza system ECTS są wykorzystywane przez Wydział w niewielkim zakresie przy wymianie międzynarodowej studentów oraz przy indywidualizacji procesu kształcenia. W ostatnich 5 latach, zarówno studenci jak i pracownicy nie wyjeżdżali w ramach programu Erasmus. W dwóch kolejnych latach akademickich (2010 i później) jeden pracownik Wydziału prowadził zajęcia za granicą (Słowacja).

Regulamin studiów przewiduje również indywidualizację procesu kształcenia w postaci indywidualnej organizacji studiów oraz indywidualnego planu studiów i programu kształcenia. Stwarza to możliwość, najlepszym studentom i w innych uzasadnionych przypadkach studiowania indywidualnego, a z drugiej strony zapobiega sytuacji nadużywania trybu indywidualnego.

Na ocenianym kierunku studiów zostały wprowadzone punkty ECTS, aby zapewnić studentom możliwość wymiany międzynarodowej z uczelniami, z którymi Uczelnia ma podpisane porozumienia. Na każdy semestr Uczelnia przewidziała 30 punktów ECTS co jest zgodne z Ustawą o szkolnictwie wyższym. Daje to studentom możliwość uczestnictwa np. w programie Erasmus.

Przedmioty kształcenia podstawowego i kierunkowego realizowana są w całym toku studiów, ale następstwo przedmiotów jest zachowane. Wszystkie przedmioty specjalnościowe rozpoczynają się od drugiego roku i trwają do końca studiów, tworząc logiczną sekwencję. W wyjątkowych przypadkach należałoby skorygować następstwo przedmiotów w stosunku do wymagań wstępnych określonych w sylabusie (np. dla przedmiotu „Finanse publiczne” wymagana jest znajomość przedmiotu „Rynki finansowe”, który jest zaplanowany w następnym semestrze).

Obecni na spotkaniu studenci stwierdzili, że sekwencja przedmiotów i modułów w planie i programie studiów jest prawidłowa. Ich zdaniem przekazywane przez wykładowców treści wzajemnie się uzupełniają przechodząc od informacji ogólnych do szczegółowych.

W programie studiów przewidziane są 3-tygodniowe praktyki zawodowe na studiach I stopnia. Realizowany przez Wydział Zamiejscowy program praktyk jest taki sam jak dla tych samych specjalności realizowanych na Wydziale Ekonomicznym w Kielcach. Podstawowym dokumentem, który reguluje sposób realizacji praktyk jest Uchwała nr 01/2011 Rady Wydziału Ekonomicznego Wyższej Szkoły Ekonomii Turystyki i Nauk Społecznych w

Kielcach z dnia 26.11.2011 r. w sprawie zatwierdzenia Regulaminu praktyk zawodowych na Wydziale Ekonomicznym, na kierunku *ekonomia* wraz z załącznikami. Z punktu widzenia formalnego analogiczna uchwała powinna być podjęta przez Radę Wydziału Zamiejscowego w Krośnie. Program praktyk jest zróżnicowany w zależności od specjalności, o dużym stopniu szczegółowości, co nakłada konkretne zadania na studentów odbywających praktykę. Przyjęte przez Wydział zasady należy uznać za właściwe. Dobór miejsc odbywania praktyk uwzględnia studiowaną specjalność i nie budzi zastrzeżeń.

Mankamentem systemu praktyk jest brak opisu modułu wraz ze zdefiniowanymi efektami wraz z określeniem jakie efekty kierunkowe realizuje praktyka. Również w tabeli odniesień nie ma praktyki jako modułu, który realizuje kierunkowe efekty kształcenia. Realizacja praktyk według przyjętych przez Uczelnię zasad jest prawidłowa.

Na pierwszym roku w Wydziale Zamiejscowym studiuje 49 osób, na II - 23 osoby, a na III 55 osób (podzielone na dwie specjalności). Zajęcia na pierwszym roku, jak wynika z harmonogramu zajęć, odbywają się bez podziału na grupy ćwiczeniowe (oprócz grup laboratoryjnych oraz językowych). Prowadzenie zajęć ćwiczeniowych dla 49 osób budzi zastrzeżenia, ponieważ nie są zapewnione warunki, w którym można skutecznie weryfikować efekty kształcenia.

Zajęcia zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych odbywają się w blokach po 1,5 h. Na ogół zajęcia odbywają się w podwójnych blokach. W sporadycznych przypadkach zdarzają się sytuacje, w których zaplanowane są dwa bloki wykładów, a później dwa bloki ćwiczeń z jednego przedmiotu. Może to spowodować niską skuteczność nauczania (np. „Matematyka”, która trwa od 11.20 do 18.20 – najpierw dwa bloki ćwiczeń, a później dwa bloki wykładów). Takie sytuacje należałoby minimalizować. Ponadto, plan zajęć jest zwarty i nie zawiera „okienek”.

Po przedstawieniu założonych efektów kształcenia kierunku *ekonomia* studenci stwierdzili, że obecnie wybrane przez Uczelnię formy kształcenia zupełnie wystarczają, aby osiągnąć zakładane efekty. Studenci podkreślili, że ich zdaniem najbardziej potrzebne są praktyki studenckie. Wynika to z faktu, że w jednym miejscu mogą zweryfikować wiedzę przekazywaną na zajęciach i w praktyce odnieść ją do obszaru wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.

Studenci wybitnie uzdolnieni na kierunku *ekonomia* w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą Regulaminem studiów, ubiegania się o indywidualny plan studiów i program nauczania oraz o indywidualną organizację toku studiów. Na pozytywną ocenę zasługuje fakt, że zapisy regulaminu studiów w tym zakresie określają dokładnie warunki przyznawania indywidualnych form kształcenia i definiują osobę wybitnie uzdolnioną (np. wysoka średnia – od 4,75). Wydział nie posiada osobnej oferty kształcenia dla studentów niepełnosprawnych, ale infrastruktura jest przystosowana dla studentów z niepełnosprawnością ruchową.

Na Wydziale Zamiejscowym w Krośnie Wyższej Szkoły Turystyki, Ekonomii i Nauk Społecznych bardzo dobrze działa proces indywidualizacji kształcenia zarówno dla studentów wybitnie uzdolnionych, jak i niepełnosprawnych. Osoby uzdolnione mogą dowolnie dopasowywać program oraz dobierać poszczególne przedmioty, aby rozwijać zainteresowania. Dodatkowo mogą dostosowywać sposoby i terminy zaliczeń oraz egzaminów, jeżeli pokrywają się one z innymi obowiązkami np. naukowymi. W przypadku osób z niepełnosprawnością terminy, formy zaliczeń prac badawczych oraz metody weryfikacji zakładanych efektów są dostosowywane do ewentualnych dysfunkcji studentów.

Studenci kierunku *ekonomia* Wydziału Zamiejscowego w Krośnie często korzystają z indywidualizacji kształcenia, ponieważ najczęściej są to osoby pracujące, które chciałyby rozszerzyć wiedzę o dodatkowe przedmioty.

3.2)

Osiągnięcie pełnej spójności treści kształcenia, form i metod dydaktycznych oraz zakładanych efektów kształcenia wymaga modyfikacji w obszarze treści kształcenia. Dotyczy to treści modułu specjalnościowego dla określonych specjalności („GiAP”, „RiDF”). Specjalności te wyprofilowane są w taki sposób, że w przypadkach wielu przedmiotów ich cele, efekty oraz treści odbiegają od dziedziny nauk ekonomicznych.

Pozostałe elementy programu kształcenia, tj.: formy i metody dydaktyczne wraz z efektami kształcenia, przedmiotowymi oraz kierunkowymi tworzą spójną całość.

3.3).

Pierwsza ocena akredytacyjna kierunku.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego ocena: *znacząco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

3.1) Program studiów na kierunku *ekonomia* zawiera wszystkie niezbędne elementy określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Plany studiów dla roku 2 i 3 zgodne są ze standardami. Prawidłowo zbudowany jest system określania nakładu pracy studenta. Niewielkich korekt wymaga system praktyk (uzupełnienie opisu modułu) oraz organizacja zajęć (zbyt duża liczebność grupy ćwiczeniowej).

3.2) Osiągnięcie pełnej spójności treści kształcenia, form i metod dydaktycznych oraz zakładanych efektów kształcenia wymaga modyfikacji treści modułu specjalnościowego dla określonych specjalności („GiAP”, „RiDF”). Obecnie treści wielu przedmiotów specjalnościowych określone są w sposób odbiegający od dziedziny nauk ekonomicznych.

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1).

Obsada zajęć na kierunku *ekonomia* nie budzi istotnych zastrzeżeń. Kilka wykładów prowadzonych jest przez osoby dla których brak jest zgodności dorobku naukowego z przedmiotowymi efektami kształcenia.

Niewłaściwa obsada dotyczy zajęć: ze *Statystyki opisowej* (wykład i ćwiczenia), *Ekonometrii* (wykład i ćwiczenia), *Badań operacyjnych* (ćwiczenia) prowadzonych przez doktor nauk technicznych w zakresie górnictwa i geologii inżynierskiej, specjalność: gazownictwo ziemne z Instytutu Nafty i Gazu, Oddział w Krośnie; - *Doradztwo kredytowe* (wykład i ćwiczenia), *Zajęcia terenowo - rekreacyjne* (ćwiczenia) prowadzone przez doktor nauk humanistycznych w zakresie socjologii, specjalność: socjologia wsi. Ponadto, doktor nauk ekonomicznych w dyscyplinie towaroznawstwo (2008), dorobek publikacyjny w

zakresie systemów zarządzania jakością nie można prowadzić przedmiotów: *Pomoc publiczna dla przedsiębiorstw, Polityka gospodarcza, Samorządowa polityka gospodarcza*.

Nauczyciele szkół średnich wykorzystywani są do prowadzenia części zajęć dydaktycznych na studiach I stopnia. Wykorzystywanie lektorów – nauczycieli szkół średnich jest akceptowalną praktyką, natomiast przypadki prowadzenia ćwiczeń z Ekonometrii przez nauczyciela matematyki szkoły średniej, wykład i ćwiczenia przedmiotu: E-administracja przez nauczyciela informatyki szkoły średniej nie jest akceptowalne ze względu na brak dorobku naukowego, czy chociażby praktycznego.

Powyższe przykłady wskazują, że władze wydziału powinny przeprowadzić pełną analizę zgodności dorobku naukowego prowadzących zajęcia z zakresem zakładanych efektów kształcenia w danym przedmiocie.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

4.2).

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku *ekonomia*, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek lub posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza uczelnią, związane z umiejętnościami wskazanymi w opisie efektów kształcenia dla ocenianego kierunku studiów – zgodnie z wymaganiami określonymi w § 12 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.), w jakim wymiarze realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *ekonomia* w Wyższej Szkole Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach – Wydział Zamiejscowy w Krośnie, zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572 i 742).

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru studiów, dla których Uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy, a więc zgodnie z wymaganiami określonym w § 13 ust. 2 wymienionego wyżej rozporządzenia. Ponadto znajduje się tam również dokumentacja związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

W Wydziale Zamiejscowym w Krośnie wszystkie oświadczenia zostały podpisane w czerwcu 2012 r., a więc zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 112a ust. 3 ustawy.

Wszystkie wyżej wymienione osoby przeprowadzają osobiście na kierunku *ekonomia*, co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych (samodzielni nauczyciele akademicy) oraz co najmniej 60 godzin (doktorzy), co spełnia wymagania określone w § 13 ust. 3 wymienionego wyżej rozporządzenia.

Minimum kadrowe studiów I stopnia kierunku *ekonomia* tworzy 3 samodzielnych pracowników nauki oraz 5 osób ze stopniem naukowym doktora. Dwie osoby nie zostały zaliczone do minimum kadrowego kierunku *ekonomia*, z powodu braku zgodności ich dorobku naukowego z deklarowanymi przez Wydział efektami kształcenia (jeden ze

stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz jeden ze stopniem naukowym doktora). Lista osób zaliczonych do minimum kadrowego nie spełnia warunku określonego dla studiów I stopnia kierunku *ekonomia*, ponieważ brakuje jednej osoby ze stopniem naukowym doktora.

Warunek minimum kadrowego dla studiów I stopnia nie jest spełnione.

Skład minimum kadrowego na kierunku *ekonomia* prowadzonego w Wydziale Zamiejscowym w Krośnie w perspektywie długookresowej jest stabilny, bowiem 7 osób wskazanych do minimum kadrowego zatrudnione zostały na czas nieokreślony, 3 na czas określony, tj. do 30.09.2013 r.

Warunek dotyczący stosunku liczby nauczycieli akademickich, stanowiących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*, do liczby studentów na tym kierunku nie jest spełniony, ponieważ brak jest minimum kadrowego, co nie spełnia wymagań określonych w § 17 ust. 3 cytowanego wyżej rozporządzenia.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena.

Hospitowane zajęcia nie budziły większych zastrzeżeń pod względem dyscypliny, organizacji oraz przygotowania dydaktycznego i merytorycznego. Zidentyfikowano zajęcia bardzo dobre, z punktu widzenia wymagań merytorycznych, metodologicznych, zgodnych z metodyką prowadzenia zajęć dydaktycznych oraz takie, które nie wypełniają w pełni wskazanych powyżej kryteriów. Hospitowano również zajęcia dydaktyczne prowadzone w pracowni komputerowej, które nie spełniały zakładanych efektów kształcenia, ponieważ przy jednym stanowisku komputerowym siedziały dwie osoby. Część zajęć odbywała się przy niewielkim zainteresowaniu studentów (nie prowadzili notatek czy nawet rozmawiali), inne cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem studentów.

4.3).

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów, ale na ocenianym kierunku część zajęć prowadzą obcokrajowcy, których Zespół Oceniający nie miał okazji wizytować, ani nie otrzymał żadnych ankiet ocen ich zajęć.

Wydział prowadzi szeroką, jak na tak małą jednostkę współpracę międzynarodową, co powoduje, że znacząca część nauczycieli akademickich może skorzystać z wyjazdów zagranicznych. Aktywność konferencyjna pracowników jest także duża i większości finansowana z projektów i funduszy uczelnianych.

W spotkaniu z kadrą wzięło udział kilku pracowników Wydziału, którzy aktywnie wypowiadali się na temat miejsca i znaczenia Wydziału Zamiejscowego i realizowanego kształcenia na kierunku *ekonomia*. Wskazując na dalszy rozwój Wydziału, jako jego silne strony, pracownicy wymienili: dobrze dobraną kadrę naukowo-dydaktyczną, bardzo dobre kontakty z otoczeniem społeczno-gospodarczym, aktywny udział studentów w realizowanych pracach naukowych prowadzonych przez Uczelnię i Wydział, szczególną rolę Wydziału w tworzeniu centrum euroregionu w Krośnie, przyzwoitą bazę dydaktyczną. Za słabe strony, po części także oczekiwania uznali: dalsze doskonalenie wizerunku szkoły w środowisku miasta i okolic, poszukiwanie środków na działalność edukacyjną w celu obniżenia kosztów

kształcenia, rozbudzanie aspiracji edukacyjnych wśród absolwentów szkół średnich, doskonalenia efektów kształcenia z punktu widzenia interesariuszy zewnętrznych.

4.4). Brak uwag - pierwsza ocena akredytacyjna kierunku.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego ocena: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

4.1) Obsada zajęć na kierunku *ekonomia* budzi istotne zastrzeżenia. Kilka wykładów prowadzonych jest przez pracowników naukowych uczelni, którzy nie posiadają dorobku naukowego odpowiadającego prowadzonym przedmiotom. Inne zajęcia są prowadzone przez magistrów – nauczycieli szkoły średniej, którzy nie posiadają jakiegokolwiek dorobku naukowego. Dodatkowo, władze wydziału powinny przeprowadzić pełną analizę zgodności dorobku naukowego prowadzących zajęcia z zakresem zakładanych efektów kształcenia w danym przedmiocie.

4.2) Minimum kadrowe studiów I stopnia kierunku *ekonomia* tworzy 3 samodzielnych pracowników nauki oraz 5 osób ze stopniem naukowym doktora. Dwie osoby nie zostały zaliczone do minimum kadrowego kierunku *ekonomia*, z powodu braku zgodności ich dorobku naukowego z deklarowanymi przez Wydział efektami kształcenia. Lista osób zaliczonych do minimum kadrowego nie spełnia warunku określone dla studiów I stopnia kierunku *ekonomia*, ponieważ brakuje jednej osoby ze stopniem naukowym doktora.

4.3) Wydział prowadzi właściwą politykę kadrową sprzyjającą udziałowi w konferencjach krajowych i zagranicznych w większości finansowana z projektów i funduszy uczelnianych.

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Wydział Zamiejscowy w Krośnie korzysta z pomieszczeń dydaktycznych Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1 im. Jana Szczepanika przy ul. Podkarpackiej 16 - na podstawie 3-letniej umowy najmu z dnia 1.10.2012 r. W chwili obecnej Uczelnia wynajmuje osiem sal wykładowych i ćwiczeniowych. Wszystkie sale wyposażone są w szkolne projektory multimedialne.

Dla potrzeb Wydziału wynajęto również jedną pracownię komputerową z 16 stanowiskami. Zajęcia w pracowni komputerowej prowadzone są przez nauczycieli szkoły średniej. Sale komputerowe są wykorzystane dla potrzeb przedmiotów: *Technologie informatyczne*, *E-administracja* oraz *Finansowe systemy informatyczne*. Przedmiot *Technologie informatyczne* realizowany jest na I roku (49 studentów) w podziale na dwie grupy, gdzie zajęcia dydaktyczne odbywają się równolegle w dwóch salach A19 (wynajem 16 stanowisk) oraz A16 (bez wynajmu – 15 stanowisk) co oznacza, że tylko 13 studentów będzie miało samodzielne stanowisko, a aż 36 studentów będzie musiało pracować przy stanowiskach w parze z drugą osobą, co nie gwarantuje osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia dla zajęć prowadzonych w laboratorium.

Hospitowane zajęcia w trakcie wizytacji (13.10.2013 r., godz. 8:00-11:10, sala A16 – bez wynajmu – 15 stanowisk) *E-administracja* dla studentów III roku – grupa GiAP – 30

osób odbywała się tylko w parach przy jednym stanowisku, co nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, a w szczególności umiejętności przypisane w sylabusie dla tego przedmiotu.

Wykorzystywane jest tylko oprogramowanie systemowe (m.in. Internet Explorer) i biurowe – MS Office. W pracowniach tych brak oprogramowania specjalistycznego z zakresu wykorzystania metod statystyczno-ekonometrycznych, wykorzystania oprogramowania z zakresu księgowo-finansowego.

Opis infrastruktury dydaktycznej dotyczącej pracowni komputerowych zawarty w Raporcie Samooceny (s. 30, pierwszy akapit od góry) w żadnym elemencie nie pokrywa się ze stanem faktycznym. Cytat: *„Dla wspomagania realizacji treści programu w Wydziale Zamiejscowym w Krośnie utworzone zostały dwie pracownie informatyczne po 20 stanowisk, każda z dostępem do Internetu. Dzięki zapewnieniu odpowiednich standardów technicznych zainstalowany tam sprzęt będzie wykorzystywany w szerokim zakresie do celów dydaktycznych. Pracownie komputerowe wyposażone zostały w komputery klasy AMD 1800 MHz, 512 MB, pamięci operacyjnej, dyski pojemności 160MB, oraz m.in. w takie oprogramowanie jak: Microsoft Windows XP Prof., pakiet VIS Office 2003, GIMP, Pajczek...”*. **Powyższy opis w Raporcie Samooceny wprowadza w błąd Zespół Oceniający, ponieważ nie jest tożsamy ze stanem faktycznym.**

Uczelnia wykorzystuje w dni zjazdowe (dwa dni w miesiącu – dwie soboty – klauzura w umowie najmu), Bibliotekę z czytelnią należącą do Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych nr 1, im. Jana Szczepanika, która posiada czytelnię wraz z jedenastoma stanowiskami internetowymi.

W bibliotece tej w formie depozytu znajduje się księgozbiór własności Uczelni. Depozyt WSETiNS zajmuje łącznie 3 regały stanowiące łącznie 1298 egzemplarzy (deklaracja liczby książek z Raportu Samooceny), ponieważ część zbioru nie jest zainwentaryzowana. Zbiór tych książek nie jest dostępny, ani poprzez katalog kartkowy i komputerowy, tylko poprzez fizyczne sprawdzenie na półce.

Dostępność w bibliotece pozycji z zakresu podstawowych przedmiotów jest bardzo słaba. W sprawdzonych sylabusach przedmiotów podstawowych, to jest: Ekonometrii (nie ma ani jednej książki z sylabusu), występuje 1 pozycja z ekonometrii spoza listy (nieskatalogowana – identyczna była w Kielcach), Statystyka, Rachunkowość itp. trudno było ocenić, ponieważ pozycje są nieskatalogowane (wykaz całości w zeszycie).

Opis infrastruktury dydaktycznej dotyczącej Biblioteki i jej zasobów zawarty w Raporcie Samooceny (s. 30, trzeci akapit od góry) w żadnym elemencie nie pokrywa się ze stanem faktycznym. Cytat: *„Biblioteka Wydziału Zamiejscowego w Krośnie gromadzi zbiory z zakresu nauk ekonomicznych. Obsługiwana jest przez system komputerowy „MOL”. Biblioteka wyposażona jest w 1 stanowisko komputerowe do obsługi czytelnika, z możliwością korzystania z katalogów: alfabetycznego, tytułowego, przedmiotowego. W katalogu tytułowym znajduje się 1298 opisów, co znaczy, że dany tytuł posiada średnio 4 egz. na półce w bibliotece macierzystej. Tytuły z zakresu literatury podstawowej i specjalnościowej posiadają 10-15 egzemplarzy, z czego po 3 egzemplarze przekazuje się do Wydziału Zamiejscowego (adekwatnie do liczby studentów). Czytelnia posiada 11 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, 20 samodzielnych miejsc do pracy własnej studentów...”*. **Powyższy opis w Raporcie Samooceny wprowadza w błąd Zespół Oceniający, ponieważ nie jest tożsamy ze stanem faktycznym.**

Wykaz czasopism z zakresu ekonomii znajdujących się w bibliotece Wydziału Zamiejscowego w Krośnie składa się tylko z pojedynczych dwóch egzemplarzy wyłożonych

na półce w czytelni w bibliotece, to jest GOSPODARKA NARODOWA i EKONOMISTA - brak numerów archiwalnych, co oznacza, że biblioteka nie prowadzi prenumeraty żadnych czasopism, a lista załączona w dokumentacji raportu samooceny jest listą życzeń co powinna biblioteka zawierać.

Wniosek Wydziału Zamiejscowego w Krośnie WSETiNS w Kielcach o utworzenie kierunku ekonomia studiów II stopnia (z dokumentacji Biura PKA) zawierał następujący wykaz czasopism będących w posiadaniu wydziałowej biblioteki w Krośnie:

CZASOPISMA POLSKIE:

1. WIEŚ I ROLNICTWO
2. BIZNES I EKOLOGIA
3. BIZNES TRENDY
4. EKO I MY
5. EKONOMISTA
6. EKOPARTNER
7. EKOŚWIAT
8. FORUM AKADEMICKIE
9. GAZETA SAMORZĄDU I ADMINISTRACJI
10. GOSPODARKA MATERIAŁOWA I LOGISTYKA
12. INWESTYCJE KOMUNALNE
13. KIELCE WCZORAJ DZIŚ JUTRO
14. MANAGER
15. MARKETING I RYNEK
16. MARKETING W PRAKTYCE
17. NATIONAL GEOGRAPHIC
18. NOWE ŻYCIE GOSPODARCZE
19. OCHRONA ŚRODOWISKA PRZEGLĄD
20. ORGANIZACJA I KIEROWANIE
21. PANORAMA GOSPODARKI
22. PERSPEKTYWY
23. POLITYKA SPOŁECZNA
24. RYNEK PODRÓŻY
25. RYNEK TURYSTYCZNY - PISMO BIZNESU TURYSTYCZNEGO
26. SAMORZĄD EUROPEJSKI
27. SPRAWY MIĘDZYNARODOWE
28. ŚWIAT HOTELI
29. WIADOMOŚCI EKOLOGICZNE
30. WIADOMOŚCI TURYSTYCZNE

CZASOPISMA ZAGRANICZNE:

1. ADAC TRAVEL
2. BUSINESS 2.0
3. ENTREPRENEUR
4. GEO SAISON
5. NATIONAL GEOGRAPHIC TRAVELER
6. POLAND MONTHLY
7. THE SUNDAY TIMES TRAVEL

Powyższy wykaz nie jest tożsamy ze stanem faktycznym.

Zasoby biblioteczne należy ocenić jako bardzo skromne, nie pokrywające się z egzemplarzami literatury podstawowej wskazanej w sylabusach przedmiotów, co oznacza, że nie są czynnikiem sprzyjającym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego ocena: częściowo

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Infrastruktura dydaktyczna w Wyższej Szkole Turystyki, Ekonomii i Nauk Społecznych, gdzie studiuje studenci wizytowanego kierunku tylko częściowo zapewnia realizację właściwego procesu kształcenia, brak właściwych laboratoriów komputerowych.

Zasoby biblioteczne należy ocenić jako bardzo skromne, nie pokrywające się z egzemplarzami literatury podstawowej wskazanej w sylabusach przedmiotów, co oznacza, że nie są czynnikiem sprzyjającym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia. Zbiory wymagają skatalogowania, a godziny otwarcia: tylko w soboty zjazdowe, są niewystarczające.

W procesie dydaktycznym należy wykorzystywać specjalistyczne oprogramowanie, które uczelnia w swoich materiałach deklaruje, że je posiada.

Uczelnia powinna zwrócić większą uwagę na potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Przejawem aktywności naukowej pracowników WSETiNS są prowadzone badania, których efektem są przede wszystkim publikacje w formie artykułów naukowych oraz referaty prezentowane na krajowych i zagranicznych konferencjach naukowych. Duża część pracowników posiada podstawowe miejsce pracy WSETiNS w Kielcach, dlatego trudno rozdzielić dorobek naukowy na Wydziały.

W Raporcie zamieszczono tematy konferencji naukowych zorganizowanych przez uczelnię. Własne wydawnictwo WSETiNS w ostatnich latach wydało dziewięć pozycji.

Wydział Zamiejscowy w Krośnie Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Zarządzania jest ośrodkiem regionalnym, dlatego głównymi partnerami są Urząd Miasta, Powiatowy Urząd Pracy oraz lokalne instytucje. Warto zauważyć, że pomimo dużej ilości porozumień z interesariuszami zewnętrznymi wizytowany kierunek nie posiada specjalistycznych laboratoriów czy nowoczesnego sprzętu.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego - odstąpienie od oceny

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Odstąpiono od oceny, ponieważ dotyczy kierunku I stopnia.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1).

Zasady rekrutacji i tryb przyjęć na studia na kierunek *ekonomia* określa Uchwała Senatu Nr 68 Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach z dnia 30.03.2011 w sprawie zasad rekrutacji na studia stacjonarne i niestacjonarne w roku akademickim 2012/2013. Zasady te są uszczegółowione w Komunikacie w sprawie zasad rekrutacji na rok akademicki 2012/2013.

W przypadku studiów I stopnia o przyjęciu decyduje złożenie wskazanych w uchwale dokumentów oraz uiszczenie opłaty rekrutacyjnej. W przypadku rekrutacji cudzoziemców w dokumentacji koniecznej do złożenia w postępowaniu kwalifikacyjnym przewidziana jest również nostryfikacja uzyskanego za granicą świadectwa maturalnego lub dyplomu ukończenia studiów, zgodnie z obowiązującym w tym zakresie prawem. Jednak analiza zawartości teczek studentów wykazała, że zasady te nie są stosowane ponieważ brak jest dokumentów nostryfikacji świadectwa maturalnego lub dyplomu ukończenia studiów. Sformułowane zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących.

Biorąc pod uwagę obecną liczbę osób na pierwszym roku studiów można stwierdzić, że Wydział ma możliwość zapewnienia odpowiednich warunków studiowania.

Zdaniem studentów wizytowanego kierunku proces rekrutacji na studia nie odbiega od wymogów innych Uczelni. Zasady nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów, a wielkość naborów jest dostosowana do warunków wizytowanego kierunku.

7.2). Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

Oceny wystawione w trakcie ostatniej sesji egzaminacyjnej kształtowały się następująco: 3 i 3,5 - 17,0%, 4 – 55,8%, 4,5 – 26,6% oraz 5 – 0,7%. Taka struktura świadczy o zawyżaniu ocen z tendencją do ich uśredniania (ponad 82 % wszystkich ocen to 4 oraz 4,5). Ten element oceny osiągnięć studentów powinien być zmodyfikowany, szczególnie biorąc pod uwagę możliwości weryfikacji osiągniętych efektów kształcenia.

W trakcie wizytacji studenci zgodnie stwierdzili, że system oceny ich osiągnięć na wizytowanym kierunku jest obiektywny i przejrzysty. Już na początku każdego semestru wszyscy informowani są o sposobie uzyskania zaliczeń i wymagań jakie ich obowiązują. Egzaminy, które przeprowadzane są na ocenianym kierunku zdaniem studentów sprawdzają wiedzę i umiejętności z danej dziedziny. W przypadku niezaliczenia studenci wiedzą o możliwości poprawy oraz ewentualnym egzaminie komisyjnym. W razie wątpliwości studenci mają możliwość wglądu do swoich prac oraz uzyskania od prowadzących wyjaśnienia swoich wątpliwości.

7.3).

Wyższa Szkoła Turystyki, Ekonomii i Nauk Społecznych posiada liczne umowy z uczelniami, firmami oraz instytucjami, które umożliwiają studentom kierunku *ekonomia* wyjazdy. Jak podkreślają studenci dużo bardziej atrakcyjną formą są dla nich praktyki zawodowe, jednak bardzo mało osób decyduje się wyjechać. Wynika to z faktu, że osoby studiujące w trybie niestacjonarnym bardzo często mają już rodziny oraz stałą pracę. Zdaniem studentów wyjazd na wymianę powodowałby bardzo duże utrudnienie w życiu prywatnym. Bardzo istotnym faktem są lektoraty, które były przygotowywane pod studentów, którzy chcą wyjechać na praktyki lub studia do Hiszpanii. Są one dostosowane zarówno do potrzeb studentów, którzy nie mieli wcześniej kontaktu z tym językiem, jak również tych bardziej zaawansowanych.

Studenci wizytowanej Uczelni czasami wyjeżdżają na konferencje naukowe. Wynikiem sporadycznych wyjazdów jest fakt, że osoby nie są zainteresowane udzielaniem się naukowo. Bardzo ważnym aspektem, który cieszy się dużym zainteresowaniem, są praktyki zawodowe wspierające umiejętności i kompetencje społeczne studentów. Wydział

Zamiejscowy Wyższej Szkoły Turystyki, Ekonomii i Nauk Społecznych w Krośnie postawił bardzo duży nacisk na zdobycie coraz większej grupy partnerów mogących zapewnić w przyszłości studentom kierunku *ekonomia* staże.

7.4).

W trakcie spotkania z Zespołem oceniającym PKA studenci niejednokrotnie podkreślali, że wykładowcy na wizytowanej Uczelni często wspierają ich w procesie naukowym. Owocem tej opieki są roczniki studenckie wydawane przez Uczelnię.

W trakcie spotkania z Zespołem oceniającym PKA studenci niejednokrotnie podkreślali bardzo dobre relacje z kadrą dydaktyczną. Podkreślali, że pomimo wyboru formy niestacjonarnej mają zapewnione odpowiednie możliwości kontaktowania się z nauczycielami akademickimi. Prowadzący bardzo często przekazują studentom swoje adresy mailowe oraz prywatne numery telefonów. Problematiczną kwestią są konsultacje, na które trzeba się wcześniej zgłosić. Studenci podkreślali, że z racji na niestacjonarny tryb bardzo rzadko przyjeżdżają na Uczelnię, a w przypadku gdy prowadzących nie ma w wyznaczonych godzinach muszą czekać kolejny tydzień.

Na początku procesu kształcenia bardzo ważną rolę odgrywają opiekunowie poszczególnych roczników, ponieważ studenci najczęściej do nich zgłaszają się z problemami. Zdaniem studentów drugiego i trzeciego roku kierunku *ekonomia* rolę opiekunów bardzo szybko obejmuje dziekanat, ponieważ częściej można znaleźć tam odpowiedź na pytanie. Opiekunowie poszczególnych roczników przejmują wówczas funkcję osób, które pomagają rozstrzygać ewentualne spory. W trakcie spotkania studentów z Zespołem oceniającym PKA studenci podkreślili, że prace dziekanatu są dostosowane do ich potrzeb i można tam znaleźć niezbędne informacje na temat procesu kształcenia, jak i systemu opieki materialnej.

Bardzo dużym problemem jest funkcjonowanie biblioteki, która nie posiada żadnego usystematyzowania księgozbioru, ma bardzo mało woluminów, a na zamówione książki zdaniem studentów bardzo długo się czeka. W bibliotece rzadko znajdują się książki z sylabusów kierunku *ekonomia*, co dodatkowo utrudnia przygotowywanie się do zajęć.

W trakcie rozmowy ze studentami stwierdzono, że wykładowcy przedstawiają sylabusy na pierwszych zajęciach. Zawierają one wszystkie niezbędne informacje. Pobieżne informacje dotyczące procesu kształcenia studenci mogą również znaleźć na stronach internetowych prowadzących. Zdaniem studentów wszystkie wymienione w sylabusach elementy sprawiają, że są w stanie dobrze przygotować się do konkretnych zajęć dydaktycznych. Problematiczną kwestią jest bibliografia, która nie jest dostępna w bibliotece. Dodatkowym problemem jest dostępność sylabusów. Problematiczną kwestią jest również fakt, że część zalecanych w sylabusach książek nie jest dostępna w bibliotece.

Jednym z najważniejszych elementów motywujących studentów jest stypendium Rektora dla najlepszych studentów. Ich zdaniem jest ono przyznawane sprawiedliwie, a warunki za jakie studenci są w stanie je otrzymać są publicznie znane. Najczęściej studenci informacje na jego temat wyszukują na stronach internetowych Uczelni. W przypadku wątpliwości mogą się oni zwrócić z pytaniami do dziekanatu.

Dodatkowym czynnikiem motywującym są wyjazdy na konferencje, szkolenia oraz dyplomy uznania dla studentów. Najczęściej dodatkowo wyróżnionymi są osoby, które uczestniczą w pracach naukowych lub pracują na rzecz Uczelni. Po rozmowie ze studentami należy ocenić mechanizmy motywujące studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia za skuteczny.

W Wyższej Szkole Turystyki, Ekonomii i Nauk Społecznych studenci otrzymują wszystkie stypendia wymienione w art. 173 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Na

Uczelni dodatkowo funkcjonuje Regulamin przyznawania pomocy materialnej, który uszczegóławia wszystkie informacje i procedury i jest on zgodny z powszechnie obowiązującym prawem w Polsce. Komisja Stypendialna funkcjonuje prawidłowo, a decyzje administracyjne wydawane są zgodnie z poszanowaniem przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego. Zgodnie z przedstawionymi dokumentami studenci stanowi większą część Komisji. W przypadku nie przyznania stypendium, student w decyzji jest informowany o możliwości odwołania się do Komisji odwoławczej, a później do sądu. Podczas spotkania ustalono również, że studenci zgodnie twierdzą, że cel systemu pomocy materialnej został osiągnięty, ponieważ pieniądze trafiają do osób najbardziej potrzebujących. Bardzo ważnym elementem jest fakt, że studenci mają odpowiedni dostęp do informacji na temat całego systemu pomocy materialnej, ponieważ można je znaleźć zarówno na stronach internetowych Uczelni oraz uzyskać je w dziekanacie.

Wizytowana Uczelnia częściowo zaspokaja potrzeby zawodowe, kulturalne i społeczne studentów Wydziału Zamiejscowego Wyższej Szkoły Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych. Zdaniem studentów z racji tego, że są oni bardzo oddaleni od głównej siedziby Uczelni bardzo mało szkoleń i wydarzeń kulturalnych dociera. Pozytywnym aspektem jest fakt, że Wydziałowy Samorząd Studencki uczestniczy w pracach organów kolegialnych. Ma on nie wielką siedzibę, w której znajduje się komputer wraz z internetem oraz drukarka. Na działalność Samorządu Uczelnia nie przeznacza nie wielką stałą sumę pieniędzy, ale studenci mogą w razie potrzeby zwracać się o wsparcie finansowe projektów. Zapytani studenci jakich przedsięwzięć oczekiwali od Samorządu odpowiedzieli, że darmowych szkoleń i koncertów.

W trakcie spotkania z Zespołem oceniającym studenci bardzo często podkreślali, że cały proces kształcenia działa poprawnie. Jednym z najmocniejszych elementów procesu kształcenia są prowadzący zajęcia, którzy zawsze są bardzo dobrze przygotowani. Zdaniem studentów to sprawia, że prezentowane materiały są lepiej przyswajane. Drugą bardzo ważną dla nich kwestią, jest fakt, że Uczelnia położona jest bardzo blisko ich miejsc zamieszkania. Studenci podkreślili, że gdyby nie to nie mogliby sobie pozwolić na dalsze zdobywanie wykształcenia, ponieważ pracują i mają rodziny, a to uniemożliwia im wyjazd. Z perspektywy studentów ważny jest fakt, że mają możliwość rozwijania się naukowo. Uczelnia stwarza im warunki do publikowania swoich artykułów w rocznikach studenckich oraz prezentowania ich na konferencjach.

Słabą stroną, wskazana już wcześniej i potwierdzoną przez studentów, jest fakt złe zaopatrzonej biblioteki, która nie zawiera książek zawartych w sylabusach. Konsekwencją tego jest fakt, że studenci zobowiązani są zamawiać książki z innych bibliotek. Ważną kwestią poruszoną przez studentów jest fakt, że prowadzący zajęcia nie zawsze są na swoich konsultacjach. Skutkiem tego jest konieczność ponownego przyjazdu do Krosna, a co przy niestacjonarnym trybie jest bardzo trudne i czasochłonne. Dodatkowo częste braki sprzętu multimedialnego powodują, że zajęcia czasem rozpoczynają się z opóźnieniem.

Studenci kierunku ekonomia na Wyższej Szkole Turystyki, Ekonomii i Nauk Społecznych w trakcie spotkania z Zespołem Oceniającym Państwowej Komisji Akredytacyjnej stwierdzili, że są bardzo zadowoleni z opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej. W przypadku nieporozumień osoby mogą się zgłaszać do opiekunów lat lub bezpośrednio do Dziekana. Zdaniem studentów ich skargi zawsze są rozpatrywane w sposób kulturalny i polubowny. Warto jednak zwrócić uwagę, że cały system powinien zostać bardziej sformalizowany.

7.5).

Brak uwag - pierwsza ocena akredytacyjna kierunku.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ocena: w pełni,
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

7.1) Zasady rekrutacji na kierunek *ekonomia* określa uchwała rekrutacyjna oraz szczegółowe komunikaty. Zapisy zasad nie budzą zastrzeżeń. Ocena i zasady rekrutacji kandydatów są przejrzyste i zrozumiałe oraz nie dyskryminują żadnej grupy kandydatów.

7.2) Przyjęte zasady oceniania uregulowane są w Regulaminie studiów, wynikają z zasad dyplomowania oraz zapisów w kartach poszczególnych przedmiotów. Struktura ocen zarówno z ostatniej sesji, jak również z egzaminu dyplomowego oraz na dyplomie wskazuje na znaczne zaniżenie przyjętych kryteriów oceny. Na kierunku *ekonomia* w Wyższej Szkole Turystyki, Ekonomii i Nauk Społecznych system oceny osiągnięć w pełni zorientowany jest proces uczenia się. Studenci są w pełni zadowoleni ze sposobu weryfikacji ich osiągnięć oraz sprawiedliwego sposobu oceny ich.

7.3) Wyższa Szkoła Turystyki, Ekonomii i Nauk Społecznych w pełni stworzyła warunki do mobilności studentów. Są oni informowani o możliwościach wyjazdów oraz wzięcia udziału w konferencjach naukowych. Uczelnia posiada bardzo dużo podpisanych umów z interesariuszami zewnętrznymi.

7.4) System pomocy naukowej, dydaktycznej i materialnej w pełni sprzyja rozwojowi naukowemu, społecznemu i zawodowemu studentów. Na wizytowanym kierunku dobrze działa współpraca pomiędzy studentami a kadrą naukową oraz administracyjną. Efektem tego są liczne projekty naukowe oraz społeczne. Dodatkowo studenci mają możliwość korzystania z licznych form motywacyjnych ich do aktywności. Problematicznym zagadnieniem jest kwestia biblioteki, która nie jest dostosowana do potrzeb studentów oraz konsultacje prowadzących, które często się nie odbywają.

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1).

Uchwała nr 61 Senatu WSETiNS z dnia 20.09.2009 w sprawie wprowadzenia w Wyższej Szkole Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia tworzy podstawy tego systemu.

Dokument o nazwie **Zasady i procedury zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii Turystyki i Nauk Społecznych** zawiera w opis procedur. Ujęto je w siedem następujących grup:

I Programy nauczania i proces dydaktyczny

Programy nauczania podlegają okresowym przeglądom. Szczegółowe procedury przedstawia aneks 1 do, cytowanych wyżej, Zasad i procedur zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia. Na podstawie programu studiów nauczyciele akademicki przygotowują programy nauczania do prowadzonych przez siebie przedmiotów. Programy nauczania przedmiotów zawierają efekty wiedzy, umiejętności i kompetencji personalnych oraz sposoby weryfikacji zakładanych efektów kształcenia. Szczegółowe procedury ujęte w aneksie nr 2 do Zasad i procedur. Efekty kształcenia dla określonego kierunku studiów są

zatwierdzane przez senat uczelni. W trakcie roku akademickiego dokonywany jest monitoring realizacji programów nauczania na podstawie: hospitacji zajęć, badania satysfakcji studentów, weryfikowania efektów kształcenia przez nauczycieli prowadzących zajęcia. Badanie efektów kształcenia obejmuje także proces dyplomowania (aneks 3 Zasad i procedur). Realizacja praktyk zawodowych (zgodnie z celami i programem) jest nadzorowana przez koordynatora praktyk.

II Egzamin dyplomowy, prace dyplomowe

Egzamin dyplomowy dla studiów pierwszego i drugiego stopnia jest egzaminem ustnym składanym przed komisją powołaną przez dziekana. Egzamin obejmuje pytania weryfikujące wiedzę i umiejętności zakładane w sylwetce absolwenta, wybierane z opracowanej oraz podanej do wiadomości studentów listy zagadnień z zakresu treści kształcenia właściwych stopnia studiów i dla kierunku studiów. Po zakończeniu egzaminu dyplomowego zespół ds. jakości kształcenia może dokonać oceny losowo wybranych prac dyplomowych.

III Ocenianie studentów

Ustalono zostały procedury oceniania studentów, które umieszczono w sylabusach. Ocena powinna odzwierciedlać stopień opanowania zakładanych efektów kształcenia. Szczegółowe procedury znajdują się w aneksie nr 4 Zasad i Procedur. Po zakończeniu roku akademickiego zespół ds. jakości kształcenia bada strukturę ocen z losowo wybranych przedmiotów.

IV Zapewnienie jakości kadry naukowo – dydaktycznej

Warunkiem nawiązania stosunku pracy z nauczycielem akademickim jest pozytywna opinia senatu. Zajęcia dydaktyczne prowadzone przez nauczycieli akademickich zatrudnionych na umowę o pracę i na podstawie umowy o dzieło poddawane są hospitacji. Po rozpoczęciu zajęć dziekan sporządza harmonogram hospitacji. Ocena hospitowanych zajęć dokumentowana jest w protokołach z hospitacji zajęć (załącznik 1) .Nauczyciel akademicki hospitowany jest przynajmniej raz w roku. Przed rozpoczęciem roku akademickiego dziekan sporządza obciążenia dydaktyczne dla każdego nauczyciela akademickiego z uwzględnieniem merytorycznych kwalifikacji i preferencji nauczycieli. Wśród studentów przeprowadzone są anonimowe internetowe ankiety oceny wykładowców. Wyniki udostępniane są nauczycielom i są one podstawą analiz przez zespół d/ s jakości kształcenia.

V Zasoby do nauki oraz środki wsparcia dla studentów

Przed rozpoczęciem zajęć przygotowany jest przez kierownika biblioteki przy udziale wykładowców wykaz publikacji ułatwiających poszerzanie wiedzy przez studentów. Zapotrzebowanie na publikacje jest sukcesywnie realizowane w ciągu roku akademickiego zgodnie z przyjętym budżetem. Analizą zapotrzebowania wyposażenia pracowni dydaktycznych i laboratoriów zajmują się ich opiekunowie. Zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia monitoruje proces doposażenia pracowni.

VI Badanie efektów kształcenia dla rynku pracy

Satysfakcja absolwentów z ukończenia studiów badana jest w oparciu o anonimową ankietę. Ankietę przeprowadza dział nauczania i planowania. Poziom satysfakcji jest przedmiotem analizy zespołu d/s jakości kształcenia .

Efekty kształcenia studentów oraz potrzeby lokalnego rynku pracy badane są w ankietach skierowanych do pracodawców w tym zatrudniających studentów i absolwentów. Ankiety opracowuje Biuro Karier, ich analizą zajmuje się zespół do spraw jakości kształcenia.

VII Ewaluacja systemu

Pełnomocnik Rektora i zespół do spraw zapewniania jakości do końca listopada sporządza raport z ewaluacji w poszczególnych obszarach wraz z wnioskami i przykładami dobrych praktyk przedstawia go właściwym dziekanom oraz Rektorowi Uczelni .

Opisana powyżej struktura dokumentu pt: **Zasady i procedury zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii Turystyki i Nauk Społecznych**, opisuje zadania i procedury realizacji działań projakościowych wynikających ze stanu prawnego obowiązującego do momentu nowelizacji Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym.

Istotnym etapem rozwoju WSZJK w Wyższej Szkole Ekonomii Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach było zarządzenie Rektora WSETiNS nr 21 z dnia 6 października 2011 w sprawie powołania pełnomocnika Rektora ds. jakości kształcenia, powołania zespołu ds. jakości kształcenia oraz w sprawie opracowania procedur i zasad wdrażania systemu doskonalenia jakości kształcenia.

Celem tego wewnętrznego aktu prawnego było zapewnienia wysokiej jakości kształcenia i dostosowania systemu zapewniania jakości kształcenia na wszystkich poziomach i rodzajach studiów oraz studiów podyplomowych do zmian związanych z nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Niezależnie od tego Rektor powołał Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia, jako podmiot odpowiedzialny za tworzenie i realizowanie polityki jakości kształcenia w Szkole.

Dokument ten zobowiązuje Pełnomocnika ds. Jakości Kształcenia do realizacji, między innymi, następujących, przedsięwzięć:

- a) podejmowania działań o charakterze koncepcyjnym i organizacyjnym oraz koordynacji przedsięwzięć zmierzających do zapewniania i podnoszenia jakości studiów na Uczelni,
- b) kierowania pracami nad zaprojektowaniem, opracowaniem i wdrożeniem systemu zapewnienia jakości kształcenia na Uczelni,
- c) współdziałania z jednostkami organizacyjnymi Uczelni w zakresie wprowadzania systemu jakości,
- d) gromadzenia i przetwarzania informacji dotyczących wdrażania systemu zapewnienia jakości kształcenia w jednostkach Uczelni,
- e) przeglądu i doskonalenia systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Innym wewnętrznym organem polityki na rzecz zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w WSETiNS jest Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia. W tym celu w szczególności opracowuje i przedstawia Rektorowi wnioski i projekty dotyczące:

- a) polityki, określającej cele i strategię zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia na Uczelni, zgodnej ze Strategią rozwoju Wyższej Szkoły Ekonomii Turystyki i Nauk Społecznych,
- b) ogólnouczelnianych procedur zapewniania jakości kształcenia,
- c) zasad tworzenia systemów zapewniania jakości kształcenia na wydziałach i w innych jednostkach organizacyjnych uczelni, kształcących studentów i słuchaczy.

W szczególności do zadań Uczelnianego Zespołu ds. Jakości Kształcenia należy:

- a) pełnie funkcji doradczej i rekomendacyjnej wobec jednoosobowych i kolegalnych organów uczelni.
- b) opracowanie projektów, w szczególności przedstawienie wytycznych dla wydziałów i innych jednostek organizacyjnych uczelni prowadzących studia, dotyczących:
 - zasad zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programów nauczania i ich efektów,
 - zasad oceniania studentów, uwzględniających konieczność publikowania i konsekwentnego stosowania kryteriów, przepisów i procedur,

- zasad zapewniania jakości kadry dydaktycznej, gwarantujących prowadzenie zajęć dla studentów przez kompetentną i wykwalifikowaną kadrę oraz umożliwiających nauczycielom akademickim podnoszenie kwalifikacji i kompetencji,
- zasad monitorowania, przeglądu i podnoszenia zasobów do nauki (m.in. bibliotek, sal dydaktycznych i ich wyposażenia, komputerów z dostępem do Internetu),
- zasad gromadzenia, analizowania i wykorzystania informacji na temat kształcenia.

W okresie po nowelizacji Ustawy Rektor Uczelni wydał dwa zarządzenia wyznaczające działanie podmiotów powołanych do działań projakościowych. Takimi zarządzeniami są: Zarządzenie Rektora WSETiNS Nr 8 z dnia 26 kwietnia 2012 r. sprawie oceny nauczycieli akademickich oraz Zarządzenie Rektora WSETiNS nr 13 z dnia 1 października 2013 w sprawie rozszerzenia składu uczelnianego zespołu d/s jakości oraz ustalenia listy osób objętych szkoleniem w zakresie jakości kształcenia.

Władze Uczelni udostępniły również dokumentację potwierdzającą działanie Zespołu ds. zarządzania Jakością (protokół z posiedzenia Zespołu ds. zarządzania jakością WSETiNS w Kielcach z dnia 27 I 2012 oraz z dnia 29.11.2012 roku).

W dyspozycji Zespołu Wizytującego był także harmonogram pracy Zespołu ds. zarządzania jakością rok akademicki 2012/2013.

Powyższe uchwały i zarządzenia potwierdzają wniosek, że WSZJK w Szkole funkcjonuje wyłącznie na poziomie całej Uczelni. Te akty normatywne określają zadania oraz wytyczają sposoby ich realizacji. Brak jest rozstrzygnięć formalnych dotyczących tworzenia Systemu na szczeblu Wydziału Zamiejscowego w Krośnie.

W Wyższej Szkole Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach można jednak wskazać, ustalone w toku wizytacji, dobre praktyki. Są nimi np. systematycznie realizowany proces ankietyzacji pracowników. W opinii studentów jest on bardzo dobrze prowadzony, a jego skuteczność należy uznać za satysfakcjonującą. Do takich należą również, przedłożone do wglądu Zespołowi Wizytującemu, opinie absolwentów o jakości kształcenia i przydatności studiów do rynku pracy, przedstawione w Raporcie z badań Wydziałów Zamiejscowych z Myślenic i Krosna, a dotyczące roku 2012.

Reasumując można stwierdzić, że zidentyfikowany w Uczelni system procedur można określić jako wystarczający. Funkcjonowanie WSZJK, a przede wszystkim jego skuteczność na poziomie Wydziału Zamiejscowego w Krośnie jest niemal zerowa. Potwierdzają to liczne, wskazane w poprzednich częściach Raportu z Wizytacji, przypadki istotnych niesprawności, które w sytuacji stosowania w praktyce Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia nie miałyby miejsca.

Funkcjonujący w Uczelni Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia, choć istnieje, nie uwzględnia wszystkich wymagań wynikających z nowelizacji Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym oraz Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Odzwierciedla, przede wszystkim stan merytorycznych rozwiązań dotyczących tego systemu jeszcze według poprzednich aktów normatywnych. Jest jednoznacznie ukierunkowany do wewnątrz Uczelni, a mechanizmy analizy efektów kształcenia i monitorowania i doskonalenia programu kształcenia, w tym dostosowywania do zmieniających się potrzeb interesariuszy zewnętrznych oraz potrzeb i możliwości interesariuszy wewnętrznych, są dopiero, niektóre w fazie opracowywania, inne w fazie wdrażania. Konieczne jest, zatem uaktualnienie jego aspektu formalnego i objęcie nim również Wydziału Zamiejscowego w Krośnie (konieczna

znowelizowana Uchwała Senatu WSETiNS wprowadzająca wewnętrzny system zgodnie z wymogami formalnym wynikającymi ze znowelizowanej Ustawy i Rozporządzenia), dopracowanie jego aspektu funkcjonalnego tak by uwzględniał wszystkie konieczne funkcje, aspektu czynnościowego (brak w pełni wykształconych oraz spójnych z funkcjami, procedur). Aspekt instrumentalny (metody realizacji poszczególnych funkcji) znajduje się obecnie na wstępnym etapie budowy. Najlepiej rozwinięty jest aspekt strukturalny i to na poziomie całej Uczelni, (na Wydziale konieczne jest jego utworzenie) choć i on wymaga dopracowania.

Słabą stroną tego systemu jest także brak instrumentów oceny efektywności stosowanych, w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, instrumentów weryfikacji i oceny działań korygujących, naprawczych i doskonalących dotyczących jakości kształcenia na wszystkich stopniach i formach kształcenia kierunku *ekonomia*.

Ten aspekt wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia również nie jest silną stroną Szkoły. System upowszechniania informacji dotyczących monitorowania, weryfikacji i oceny jakości kształcenia znajduje się dopiero w początkowej fazie upowszechnienia. Opracowywane są pewne cząstkowe rozwiązania w tym zakresie (np. działania mające na celu zwiększenie świadomości wśród studentów problemów jakości kształcenia czy upowszechnianie wiedzy dotyczącej efektów kształcenia – Uczelnia planuje organizowanie raz w semestrze tego typu spotkań), ale do objęcia nim wszystkich składników tego systemu oraz wszystkich czynników go determinujących jest stosunkowo daleko. Szczególny nacisk powinien być położony na upowszechnianie informacji dotyczących interesariuszy zewnętrznych, szczególnie kandydatów na studia, by ich bardziej zainteresować ofertą dydaktyczną Szkoły. Nie można również zapominać o pełnym upowszechnieniu deklarowanych efektów kształcenia oraz upublicznianiu wyników badania rynku pracy oraz skali współpracy z przedstawicielami praktyki społeczno-gospodarczej.

8.2).

Udział interesariuszy wewnętrznych w systemie zapewnienia jakości kształcenia powinien odbywać się poprzez udział Samorządu studentów w posiedzeniach Rady Wydziału lub Senatu lub udział zespołach ds. zapewniania jakości kształcenia.

Z przedłożonych Zespołowi Wizytującemu dokumentów wynika, że Wyższa Szkoła Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych, nie spełnia wymogu § 67 ust. 4 oraz § 61 ust. 3 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, który mówi o reprezentowaniu studentów w co najmniej 20% w organach kolegialnych. Z przedstawionych protokołów wynika jednak, że studenci na posiedzeniach Rady Wydziału, bardzo rzadko zabierają głos.

Powołany Zespół ds. Jakości w swoim składzie nie zawierał przedstawiciela studentów, dlatego w dodatkowym Zarządzeniu Rektora WSETiNS nr 13 z dnia 1 października 2013 w sprawie rozszerzenia składu Uczelnianego Zespołu d/s jakości powołuje na jeden rok akademicki 2012/13 powołano studenta III roku gospodarki przestrzennej. Brak jest jednak Wydziałowego Zespołów ds. jakości kształcenia, a w nim również brak studenta.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie budowy efektów kształcenia nie był zapewniony, ale opinie absolwentów (ponad 100 ankiet) pojawiają się w dokumentach uczelni. Brak jest tylko informacji, czy dotyczy to kierunku pedagogika czy ekonomia, ponieważ prezentowane wyniki dotyczą Wydziałów Zamiejscowych w Krośnie i Myślenicach.

Wszystkie działania dotyczące pozyskiwania informacji od interesariuszy zewnętrznych należy sformalizować, stworzyć zasady metodologiczne analizy i oceny tych

informacji oraz opracować system wykorzystywania takich opinii do oceny i doskonalenia efektów kształcenia oraz tworzenia nowych koncepcji kształcenia.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność między-narodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+/-	-	-		+/-	+/-
umiejętności	+/-	-	-		+/-	+/-
kompetencje społeczne	+/-	-	-		+/-	+/-

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego ocena: znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

8.1) Uchwały Senatu WSETiNS i Zarządzenia Rektora wprowadzają w Wyższej Szkole Ekonomii, Turystyki i Nauk Społecznych w Kielcach wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia. System jest opisany w dokumencie o nazwie *Zasady i procedury zapewnienia i doskonalenia jakości kształcenia w Wyższej Szkole Ekonomii Turystyki i Nauk Społecznych* zawiera w opis procedur. Powołany został Pełnomocnik Rektora ds. jakości kształcenia i uczelniany zespół ds. jakości. Brak takich powołań na szczeblu Wydziału Zamiejscowego w Krośnie, brak zadań dla tych zespołów na szczeblu Wydziału Zamiejscowego. Jednym przejawem funkcjonowania systemu są systematyczne prowadzone ankiety wśród studentów.

Powyższe upoważnia do stwierdzenia, że WSZJK w Szkole funkcjonuje wyłącznie na poziomie całej Uczelni. Brak jest rozstrzygnięć formalnych dotyczących tworzenia Systemu na szczeblu Wydziału Zamiejscowego w Krośnie

8.2) Udział interesariuszy wewnętrznych – studentów nie był realizowany, ale osobnym zarządzeniem Rektora student został powołany do uczelnianego zespół ds. jakości, ale dalej brak jest wydziałowych zespołów ds. jakości kształcenia, także dla Wydziału zamiejscowego w Krośnie.

Udział interesariuszy zewnętrznych w procesie budowy efektów kształcenia nie był zapewniony, ale opinie - ankiety absolwentów pojawiają się już w dokumentach uczelni. Brak jest innych przejawów działania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znaczaco	częściowo	niedostateczni e
1. koncepcja rozwoju kierunku			X		
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji			X		
3. program studiów			X		
4. zasoby kadrowe			X		
5. infrastruktura dydaktyczna				X	
6. prowadzenie badań naukowych	Nie dotyczy				
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

1. Koncepcja kształcenia na kierunku *ekonomia* odpowiada zarówno przyjętej misji, jak również założeniom strategii na poziomie Uczelni i Wydziału. Strategia Wydziału w zbyt małym stopniu uwzględnia jednak specyfikę warunków w jakich funkcjonuje Wydział Zamiejscowy w Krośnie. Oferta kształcenia na kierunku *ekonomia* jest różnorodna i daje możliwość wyboru kandydatom. Jednak niektóre ze specjalności, wskazane w Raporcie z Wizytacji odbiegają od specyfiki kierunku *ekonomia*, niektóre nawet znacznie.

Zalecenie:

Konieczne jest dostosowanie oferty specjalności do specyfiki kierunku *ekonomia*.

2. Uczelnia oraz Wydział podejmują wiele działań, które mają na celu pozyskanie informacji od interesariuszy zewnętrznych. Dostrzega się zaangażowanie pracowników i studentów, jako interesariuszy wewnętrznych. Działania te jednak w niewielkim stopniu przekładają się bezpośrednio lub pośrednio na formułowaną koncepcję kształcenia, zakładane efekty oraz przebieg procesu kształcenia. Działania te, szczególnie w stosunku do interesariuszy zewnętrznych, powinny być w większym stopniu dokumentowane i mieć charakter bardziej systemowy.

Zalecenie:

Konieczna jest poprawa skuteczności zaangażowania interesariuszy wewnętrznych w formułowaną koncepcję kształcenia, zakładane efekty oraz przebieg procesu kształcenia. Nieodzowne jest również bardziej systemowe podejście do analizy, oceny i doskonalenia

efektów kształcenia przez interesariuszy zewnętrznych oraz dokumentowanie ich udziału w procesie tworzenia i doskonalenia efektów kształcenia.

3. Oceniany kierunek został prawidłowo wyodrębniony z obszaru nauk społecznych. W Raporcie Samooceny znajduje się informacja o przypisaniu efektów kształcenia do dziedziny i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia, ale nie ma to odzwierciedlenia w podjętych uchwałach.

W sporządzonej matrycy efektów kształcenia zdarzają się przypadki, że niektóre z przedmiotów nie realizują żadnego efektu kierunkowego. Efekty sformułowane dla kierunku *ekonomia* odzwierciedlają założenia koncepcji kształcenia są zgodne z przyjętą przez Wydział koncepcją kształcenia na kierunku *ekonomia*.

Po przeprowadzonej wizytacji trudno ocenić zgodność zakładanych celów oraz efektów kształcenia z perspektywy studentów, ponieważ Uczelnia jeszcze nie rozpoczęła informowania ich na ten temat.

Zalecenie:

Niezbędne jest zdecydowane i jednoznaczne uporządkowanie problemu efektów kształcenia, poprzez poprawne ich odniesienie do dziedziny i dyscypliny (dyscyplin) naukowych. Konieczne jest również udokumentowanie tego w stosowanych uchwałach. Należy również doprowadzić do stanu, w którym każdy przedmiot będzie realizował efekty kształcenia odpowiadające efektom ujętym w matrycy efektów kierunku *ekonomia*. Nieodzwon jest również upowszechnienie roli studentów w tworzeniu, ocenie i doskonaleniu efektów kształcenia wśród studentów.

4. Kierunkowe efekty kształcenia są sformułowane w sposób ogólny, ale zrozumiały i umożliwiający ich weryfikację. Identyfikuje się szereg przypadków, w których efekty przedmiotowe oraz cele danego przedmiotu (dotyczy to przedmiotów specjalnościowych na wymienionych wcześniej specjalnościach), nie odpowiadają obszarowi nauk społecznych.

Zalecenie:

Należy uspołnić matryce efektów kształcenia dla kierunku *ekonomia* oraz matryce efektów obszaru nauk społecznych z sylabusami przedmiotów realizowanych w planie studiów.

5. Efekty kształcenia określone dla kierunku *ekonomia* uwzględniają ich strukturę i dotyczą wszystkich etapów procesu kształcenia. Efekty przedmiotowe również uwzględniają ich strukturę (wiedza, umiejętności i kompetencje społeczne). Istotne zastrzeżenia budzi sposób, w jaki ocenianie są prace zaliczeniowe. W wielu przypadkach ocena jest znacznie zawyżona, a przyjęte kryteria oceny są bardzo niskie. Weryfikacja efektów na etapie procesu dyplomowania przebiega prawidłowo.

Zalecenie:

Konieczne jest udoskonalenie sposobu oceniania prac zaliczeniowych tak, by ich ocena nie była zawyżona, a przyjęte kryteria oceny były adekwatne do zakładanych, w tych pracach, efektów kształcenia.

6. W Wydziale Zamiejscowym w Krośnie przyjmowani są na studia obcokrajowcy bez dokumentów wymaganych przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 6 kwietnia 2006 r. w sprawie nostryfikacji świadectw szkolnych i maturalnych uzyskanych za granicą (Dz. U. Nr 63, poz. 443), tj. bez stosownego dokumentu wydanego przez kuratora oświaty o równoważności świadectwa dojrzałości uzyskanego za granicą z polskim

świadectwem dojrzałości uprawniającym do ubiegania się o przyjęcie na studia wyższe do każdego typu szkół wyższych.

Stwierdzono brak dokumentu (stosownej Uchwały), z którego wynikałoby, w jaki sposób Uczelnia gromadzi i przechowuje efekty kształcenia, tj. prace egzaminacyjne, przejściowe itp.

Zalecenie:

Konieczne jest nie tylko natychmiastowe zaprzestanie przyjmowania na studia obcokrajowcy bez dokumentów wymaganych odpowiednimi przepisami prawa, ale również podjęcie skutecznych działań mających na celu stałe wyeliminowanie takich praktyk w przyszłości.

Nieodzowne jest również przygotowanie odpowiedniego dokumentu (uchwały), która określałaby sposób gromadzenia i przechowywania efektów kształcenia.

7. Program studiów na kierunku *ekonomia* zawiera wszystkie niezbędne elementy określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Plany studiów dla roku 2 i 3 zgodne są ze standardami. Prawidłowo zbudowany jest system określania nakładu pracy studenta. Identyfikuje się drobne niesprawności dotyczące systemu praktyk oraz organizacji zajęć.

Zalecenie:

Korekty wymaga system praktyk (uzupełnienie opisu modułu) oraz organizacja zajęć (zbyt duża liczebność grupy ćwiczeniowej)

8. Identyfikuje się przypadki braku spójności treści kształcenia, form i metod dydaktycznych oraz zakładanych efektów kształcenia na specjalnościach: „GiAP”, i „RiDF”. Ponadto treści wielu przedmiotów specjalnościowych określone są w sposób odbiegający od dziedziny nauk ekonomicznych.

Zalecenie:

Nieodzowne jest osiągnięcie pełnej spójności treści kształcenia, form i metod dydaktycznych oraz zakładanych efektów kształcenia na realizowanych specjalnościach: „GiAP” i „RiDF”. Wymaga to modyfikacji treści modułów specjalnościowych, tak by przedmioty specjalnościowe swą treścią nie odbiegały od dziedziny nauk ekonomicznych.

9. Obsada zajęć na kierunku *ekonomia* nie budzi istotnych zastrzeżeń. Kilka wykładów prowadzonych jest przez pracowników naukowych uczelni, którzy nie posiadają dorobku naukowego odpowiadającego prowadzonym przedmiotom. Inne zajęcia są prowadzone przez magistrów – nauczycieli szkoły średniej, którzy nie posiadają jakiegokolwiek dorobku naukowego.

Zalecenie:

Konieczne jest wyeliminowanie stwierdzonych nieprawidłowości w obsadzie zajęć dydaktycznych. Dodatkowo, władze Wydziału powinny przeprowadzić pełną analizę zgodności dorobku naukowego wszystkich prowadzących zajęcia z zakresem zakładanych efektów kształcenia określonym w sylabusach poszczególnych przedmiotów.

10. Minimum kadrowe studiów I stopnia kierunku *ekonomia* tworzy 3 samodzielnych pracowników nauki oraz 5 osób ze stopniem naukowym doktora. Dwie osoby nie zostały zaliczone do minimum kadrowego kierunku *ekonomia*, z powodu braku zgodności ich

dorobku naukowego z deklarowanymi przez Wydział efektami kształcenia. Lista osób zaliczonych do minimum kadrowego nie spełnia warunku określone dla studiów I stopnia kierunku *ekonomia*, ponieważ brakuje jednej osoby ze stopniem naukowym doktora.

Zalecenie:

Konieczne jest wypełnienie wymagań dotyczących minimum kadrowego, określonych w przepisach prawa, przez nauczycieli akademickich tworzących minimum kadrowe dla kierunku *ekonomia*.

11. Infrastruktura dydaktyczna w Wydziale Zamiejscowego w Krośnie tylko częściowo zapewnia realizację właściwego procesu kształcenia, brak właściwych laboratoriów komputerowych.

Zasoby biblioteczne należy ocenić jako bardzo skromne, nie pokrywające się z egzemplarzami literatury podstawowej wskazanej w sylabusach przedmiotów, co oznacza, że nie są czynnikiem sprzyjającym osiągnięciu zakładanych efektów kształcenia. Zbiory wymagają skatalogowania, a godziny otwarcia: tylko w soboty zjazdowe, są niewystarczające.

W procesie dydaktycznym należy wykorzystywać specjalistyczne oprogramowanie, które uczelnia w swoich materiałach deklaruje, że je posiada.

Uczelnia powinna zwrócić większą uwagę na potrzeby osób z niepełnosprawnościami.

Zalecenie:

Nieodzwonne jest utworzenie dodatkowych laboratoriów komputerowych, tak by każdy student mógł sam pracować przy jednym komputerze. Pozwoli to na realizację deklarowanych w sylabusach przedmiotów prowadzonych dotąd w laboratorium komputerowym, deklarowanych efektów kształcenia.

Zdecydowanego powiększenia wymaga księgozbiór biblioteki. Egzemplarze literatury podstawowej wskazane w sylabusach przedmiotów powinny być w zbiorach biblioteki. Zbiory biblioteki powinny być skatalogowane o godziny otwarcie dostosowane do potrzeb studentów.

W procesie dydaktycznym należy wykorzystywać specjalistyczne oprogramowanie.

Uczelnia powinna zwrócić większą uwagę na potrzeby osób z niepełnosprawnościami

12. Zidentyfikowany w Uczelni system procedur można określić jako wystarczający. Funkcjonowanie WSZJK, a przede wszystkim jego skuteczność na poziomie Wydziału Zamiejscowego w Krośnie jest niemal zerowa. Potwierdzają to liczne, wskazane w poprzednich częściach Raportu z Wizytacji, przypadki istotnych niesprawności, które w sytuacji stosowania w praktyce Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia nie miałyby miejsca

Identyfikuje się niesformalizowane i wyrywkowe działania dotyczące pozyskiwania informacji od interesariuszy zewnętrznych. Brak również spójnej koncepcji analizy i oceny informacji pozyskiwanych od interesariuszy zewnętrznych jak również systemu wykorzystywania tych opinii do oceny i doskonalenia efektów kształcenia oraz tworzenia nowych koncepcji kształcenia.

Słabą stroną tego systemu jest także brak instrumentów oceny efektywności stosowanych, w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, instrumentów weryfikacji i oceny działań korygujących, naprawczych i doskonalących dotyczących jakości kształcenia na kierunku *ekonomia* w Wydziale zamiejscowym w Krośnie.

Zalecenie:

Konieczne jest zbudowanie WSZJK na Wydziale Zamiejscowym w Krośnie.

Wszystkie działania dotyczące pozyskiwania informacji od interesariuszy zewnętrznych należy sformalizować, stworzyć zasady metodologiczne analizy i oceny tych informacji oraz opracować system wykorzystywania takich opinii do oceny i doskonalenia efektów kształcenia oraz tworzenia nowych koncepcji kształcenia.

Należy również w sposób zdecydowany intensyfikować prace nad opracowaniem i wdrożeniem pełnego zestawu instrumentów oceny efektywności stosowanych, w ramach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, instrumentów weryfikacji i oceny działań korygujących, naprawczych i doskonalących dotyczących jakości kształcenia na kierunku *ekonomia* w Wydziale zamiejscowym w Krośnie.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Uczelnia przedstawiła aktualny wykaz dorobku naukowego osoby uprzednio niezaliczonej do minimum kadrowego, z którego wynika, iż merytoryczny zakres tego dorobku jest zgodny z zakładanymi efektami kształcenia.

Zatem wymagania dotyczące minimum kadrowego są spełnione.

Prezydium stwierdza również, że nie zostały spełnione wymagania § 6 ust. 2 wymienionego rozporządzenia, bowiem zajęcia dydaktyczne z takich przedmiotów jak: Statystyka opisowa, Ekonometria, Badania operacyjne, Doradztwo kredytowe, Zajęcia terenowo-rekreacyjne, Pomoc publiczna dla przedsiębiorstw, Polityka gospodarcza, Samorządowa polityka gospodarcza zostały powierzone osobom nieposiadającym dorobku w zakresie przedmiotów, które prowadzą.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Uczelnia przedstawiła wprowadzić dodatkowe informacje o dorobku naukowym osób prowadzących zajęcia z wymienionych wyżej przedmiotów, jednakże ich analiza potwierdza, iż osoby te nie spełniają warunku określonego w przywołanym przepisie.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Władze Uczelni zgodziły się z zastrzeżeniami sformułowanymi w raporcie z wizytacji i przedstawiły Uchwałę nr 1/2013 Rady Wydziału Zamiejscowego w Krośnie z dnia 16 czerwca 2013 r. w sprawie *zatwierdzenia planu studiów i programu kształcenia dla kierunku ekonomia studia I stopnia Wydziału Zamiejscowego w Krośnie oraz zakończenia naboru na specjalności Gospodarka i administracja publiczna, oraz Rachunkowość i doradztwo finansowe i standaryzacji ocen* od 1 października 2013 r., a także Uchwałę Nr 2 Senatu z dnia 15 czerwca 2013 r. w sprawie *zatwierdzenia zmian w efektach kształcenia na kierunku ekonomia*, z której wynika, iż dokonane zostały stosowne zmiany wskazane w raporcie z wizytacji.

W odpowiedzi na raport z wizytacji władze Uczelni przedstawiły Zrządzenie nr 4/2013 Rektora z dnia 16 czerwca 2013 r. w sprawie weryfikacji efektów kształcenia, zobowiązując pracowników oceniających prace do obiektywizmu i zestandaryzowania ocen.

W odpowiedzi na raport z wizytacji władze Uczelni przedstawiły sylabus praktyk dla wszystkich specjalności prowadzonych w ramach kierunku *ekonomia*, w którym m. in. zdefiniowane zostały efekty realizowane w ramach tych praktyk.

W odpowiedzi na raport z wizytacji władze Uczelni poinformowały, iż „uzyskały gwarancję wynajmu (w razie potrzeby) 3 sal komputerowych z łączną liczbą 46 stanowisk komputerowych przedstawiając ich wykaz, zaś w zakresie uzupełnienia księgozbioru biblioteki podjęto rozwiązania na poziomie Uczelni, którymi są: „weryfikacja bieżąca zasobów w kontekście tytułów ujętych w sylabusach – nowe nabytki, poszerzenie bazy bibliotecznej w wersji elektronicznej, poszerzenie prenumeraty czasopism specjalistycznych, wdrożenie ankiety ewaluacyjnej w kwestii korzystania z biblioteki, podpisanie umów na korzystanie z innych bibliotek i wypożyczalni międzybibliotecznych”.

W odpowiedzi na raport z wizytacji władze Uczelni poinformowały, iż „w Uczelni jest budowany systematycznie system zapewnienia jakości kształcenia od 2008 (...) W chwili obecnej 7 os. Zespół do spraw doskonalenia i aktualizacji procedur jest w trakcie przygotowania szczegółowych procedur w następujących kategoriach: procedura dot. kadr, procedura dot. finansów, procedura dot. Jakości kształcenia, procedura dot. Własności intelektualnej i procesu badawczego. Planowany termin realizacji zadania 31.07.2013 r.”. Prezydium zwraca uwagę na fakt, iż wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia powinien obejmować wszystkie obszary mające wpływ na jakość kształcenia, a podejmowane w jego ramach działania powinny być skuteczne.

W odpowiedzi na raport z wizytacji władze Uczelni poinformowały, iż „aktualnie trwa procedura nostryfikacji dyplomów studentów zagranicznych i zostanie zakończona do końca czerwca 2013 r.” oraz „procedura uzyskania apostille świadectw o pełnym wykształceniu średnim”.